

Per 1366/2006

10038963, 1

COBISS •

GORISKA KNJINICA

=št. 1-2; kpl.
OGLAR

glasilo Kulturnega društva Zavratac

Zavratec

- 3 UVODNIK
- 4 AKTUALNO
- 4 KS ZAVRATEC
- 5 ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET ŽUPNIJE ZAVRATEC
- 6 POROČILO KULTURNEGA DRUŠTVA ZAVRATEC
- 7 OBČNI ZBOR PGD ZAVRATEC
- 7 VTISI Z ROMANJA K PATRU PIJU V SAN GIOVANNI ROTONDO
- 9 ORATORIJ
- 10 PROMETNA VARNOST
- 10 VOZIMO PAMETNO
- 12 KULTURA
- 12 FOLKLORNA SKUPINA »JUSTIN KOGOJ« DOLENJA TREBUŠA
- 13 CERKVENI PEVSKI ZBOR ZAVRATEC V 1. POLOVICI LETA 2006
- 15 PETER KLEPEC
- 16 INTERVJU
- 16 MESTNI MUZEJ IDRİJA
- 18 NAŠA DEDIŠČINA
- 18 ŽEHTA
- 19 IZ ZGODOVINE
- 19 ITALIJANSKI SOLDAT
- 20 SOCIALNI POLOŽAJ POLJANSKIH PODLOŽNIKOV
- 21 POEZIJA IN PROZA
- 22 ŠOLSKE STRANI
- 27 ŠPORT IN RAZVEDRILO
- 27 GASILSKO TEKMOVANJE V VELESALOMU
- 27 PLESNI TEČAJ
- 28 »NARAVNI« MOST PRI BEZJAKU
- 29 ŠALE IN ANEKDOTE
- 30 POSLOVNE STRANI

UVODNIK

Dvakrat na leto, ampak obakrat za velike praznike v prijazni in lepi slovenski vasi, v Zavrtaču izide *Oglar*. Prva številka pride med radovedne in hvaležne bralce za praznovanje farnega patrona, za Urhovo nedeljo, na začetku poletja in ob košnji, ko je sonce na višini in so dnevi še vedno dolgi, čeprav se skoraj nevidno že začnejo krajšati. Za tisto priložnost radi pridejo pod domačo streho, v svoj Zavrtač, tudi tisti, ki so razpršeni po bližnji in daljni okolici ali pa tudi po tujih krajih in deželah. Takrat v Zavrtaču še posebno zaživi nekaj pristne domače kulture, bodisi da gre za glasbeno, slikarsko ali kako drugo prireditev, saj so tod izredno dejavni tako člani kulturnega društva, kot gasilci, pevci in drugi, ki so vedno pripravljene pomagati v skupnih kulturnih podvigih. In kaj je tedaj lepšega kot v hladni senci ali za domačo mizo sproščeno vzeti v roke časopis, ki ti poroča o domačih zadevah skozi leto, o delovanju društev v neprisiljenem približevanju virom resnične umetnosti in kulture na splošno. Časopis, ki ga pišejo domači ljudje, sovaščani in rojaki. Čez dobrega pol leta pa bo tu druga številka *Oglarja*, saj trdno upamo, da bo časnik *Oglar* vztrajal še dolga leta. Takrat si bomo verjetno pihali v roke, ker bo zahladilo, voščili si bomo praznike in ob topli peči ali radiatorju prebirali svežega *Oglarja* in v njem zvedeli, kako je Zavrtač prebrodil leto, ki ga zdaj preživljamo in kaj vse so naredili in dosegli delavni sovaščani.

Gotovo je sila malo vasi na Slovenskem, ki bi premogle tako zahtevno in vsestransko zasnovano glasilo, kot je zavraški *Oglar*. Saj ne rečem, snovi je povsod dosti, pobud, želja in zahtev prav tako, in celo težko dosegljivi denar za izdajanje, za tisk in ostalo bi se našel, a kaj ko takih ljudi, ki bi bili spodobni in predvsem voljni pa požrtvovalni, da bi s skupnimi pobudami znali složno ustvariti nekaj kulturnega, nekaj lepega, skoraj nikjer ni več najti ali pa jih je nemogoče prepričati v to, po navadi zastojno delo. Zavrtač pa ima bogastvo v svojih ljudeh. V tem nekoliko podivjanem času globalizacije, kot pravimo, ko se vse žene samo za dobičkom in marsikdo po drugi strani tolče revščino, je skoraj neverjetno, da v kraju, ki šteje le nekaj sto prebivalcev, najdemo četico petnajstih ali dvajsetih raznovrstnih piscev, ki zmore dvakrat na leto pripraviti "kompleten" časnik s članki z raznih področij in časnikarskih vrst, od poročil in razprav, včasih literarnih prispevkov in pesmi, do otroške strani in celo do kakšne duhovite šale, in to ob pozornosti do preteklosti domačih krajev in verskega kulturnega življenja, ki sega čez krajevno skupnost še v sosednjo občino.

V pričujoči številki tehtni in tudi kar obširni prispevki govorijo o delu Krajevne skupnosti Zavrtač, o kulturnih, zlasti pevskih gostovanjih in nastopih, izmenjavi kulturnih prireditev, o izletih in romanjih, o dramskih uprizoritvah, o gasilstvu in o delu pastoralnega sveta, o nekdanjih socialnih razmerah poljanskih podložnikov, o starih zgodbah in doživetjih Zavračana kot italijanskega "soldata", o navadah in opravilih, pa še o marsičem. Kot bralec *Oglarja* in kot človek, ki od blizu in hkrati od daleč spremlja kulturno življenje Zavračanov, iz srca čestitam urednikom in sodelavcem za letošnjo poletno številko *Oglarja*, ki domačinom, pa tudi drugim prinaša mnogo strani zanimivega branja.

Tomaž Pavšič

DP 38.963/2017

OGLAR, letnik 7, št. 1, julij 2006

Glasilo izdaja Kulturno društvo Zavrtač dvakrat letno

Uredniški odbor: Tomaž Mivšek (odgovorni urednik), Nataša Pintar (jezikovna obdelava), Polona Gantar, Jožef Lazar, Andrej Mivšek, Robert Rijavec, Darko Bogataj, Mojca Mivšek, Kristina Bogataj, Darja Kogovšek, Jasmina Kogovšek, Barbara Leskovec, Sašo Pintar

Naslovna in zadnja stran: Andrej Mivšek

Fotografija: Robert Rijavec

Tisk in oblikovanje: ABC Merkur d.o.o. Idrija

Naklada: 300 izvodov

KS ZAVRATEC

Darko Bogataj

Letošnji zbor krajanov je potekal 18. marca v Gasilskem domu. Zbora se je udeležilo 27 krajanov, oz. nekaj več kot četrtnina volilnih upravičencev. Z udeležbo ne moremo biti zadovoljni, res pa je, da je skoraj vsaka domačija poslala svojega zastopnika.

Po uvodnem pozdravu, ki ga običajno pripravi predsednik sveta, je sledila predstavitev članov sveta KS Zavratac. Iztekajoči štiriletni mandat sestavlja skupaj sedem članov: Marjetka Rijavec, Jože Lazar, Franci Kogovšek, Mirko Kavčič, Marko Vehar, Rado Menegatti, Darko Bogataj. Svet se sestane običajno vsake dva meseca oz. po potrebi tudi pogosteje.

Finančno poročilo je predstavil Jože Lazar. Skupni prihodki krajevne skupnosti so v letu 2005 znašali 1,2 mio SIT. Glavnino predstavljajo sredstva za skupno komunalno rabo in sredstva, namenjena kritju funkcionalnih stroškov. Ostali prihodki so donacija družbe Kolektor, prihodki namenjeni vzdrževanju grobov in obresti. Odhodki so bili v preteklem letu enaki prihodkom. Glavnina porabljenih sredstev je bila namenjena izgradnji skupnih prostorov in vzdrževanju javnih poti, ter izdelavi nasipa pri cerkvi.

Glavni projekt krajevne skupnosti je bila ureditev skupne pisarne društev. Poleg tekočega vzdrževanje javnih poti smo izdelali nasip pri kapelici ter pričeli projekt ureditve trga, ki se bo nadaljeval v tekočem letu. Sodelovali smo tudi pri adaptaciji lokalne ceste od gasilskega doma do cerkve.

V letu 2006 dobimo iz občinskega proračuna glavnino sredstev zadnjih štirih let. Poleg 2,5 mio. SIT, namenjenega asfaltiranju javnih cest, lahko uporabimo tudi sredstva v višini 1,3 mio. SIT, pridobljena iz naslova nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč. Za pričetek ureditve trga so rezervirana sredstva v višini 3 mio. SIT. Cilj in dolžnost krajevne skupnosti je sredstva čim bolj racionalno izkoristiti. Na osnovi splošnih pogojev javne ceste za asfaltacijo (odpisana v javno dobro, pridobljena soglasja lastnikov) je izdelan plan asfaltacije. Na zadnjem sestanku sveta je bil po vroči razpravi in zelo deljenih mnenjih z glasovanjem sprejet načrt asfaltacije. Prevladalo je mnenje, da se ne smemo ozirati na stare zamere in nekatere slabe izkušnje. Asfaltirana javna cesta mora služiti vsem krajanom, hkrati pa je interes krajevne skupnosti, da uredi javno cesto tako, da ni več stroškov vzdrževanja in da je omogočeno enostavno pluzenje ceste. Glede na izkušnje preteklih let je najboljši način, da asfaltiramo čim več javnih poti skupaj. Do konca julija načrtujemo izdelati zemeljska dela in predvidoma v avgustu asfaltirati vse javne poti, ki trenutno izpolnjujejo zahtevane kriterije: javno cesto po "Gojnah", cesto pod šolo in cesto do šole, kjer bo izdelano tudi manjše parkirišče, ki bo lahko služilo tudi za potrebe igrišča našim šolarjem.

Drugi zelo pomembni projekt je nadaljevanje ureditve trga pred cerkvijo. Zaradi zapletov, opisanih v prejšnjem Ogljarju, bomo

nadaljevali projekt in pripravili nasip za kapelico vzdolžno s cesto. Nasip bo omogočal več parkirnih mest, hkrati pa bo osnova za premik lokalne ceste za kapelico, če bomo v prihodnosti uspeli realizirati prvotni načrt arhitekta Cveta Kodra. Vsekakor se projekt trga nadaljuje na ozemlju, kjer smo pridobili soglasja. Pomembno je, da ostanemo optimisti in projekt nadaljujemo po fazah in finančnih zmožnostih. Osebnostno verjamem, da lahko projekt uresničimo, kot je bil zasnovan v naslednjih petih letih, saj so za projekt odobrena sredstva tudi v naslednjih proračunih. Po izdelanem nasipu obstaja možnost za premik lokalne ceste, ki bi potekala za cerkvijo. Tako bi umirili promet od gasilskega doma do cerkve. Naslednja faza pa bi bila pridobitev soglasja in odkup zemljišča ter dokončanje trga. Ureditev trga je pomemben projekt, ki ga bo morala prioriteto obravnavati tudi naslednja sestava vodstva krajevne skupnosti.

Do praznovanja farnega dne se moramo vseliti tudi v nove prostore društev. Veseli me, da smo se povezali ter skupno izdelali prostor, v katerem se bodo oblikovale nove ideje za materialni in kulturni razvoj kraja.

Na zboru krajanov je bila predstavljena ideja o nakupu mrliškega vozička. Pridobili smo že ponudbe izdelovalcev tovrstne opreme.

Zbor krajanov je bil zaključen s pozivom, da se vsi, ki bodo povabljeni, da kandidirajo za svet krajevne skupnosti na jesenskih volitvah, odzovejo vabilu. Starejšim je poznana zgodovina krajevne skupnosti, ko so se naši predhodniki odločili in si izborili svojo krajevno skupnost, kar je omogočalo, da upravljajo s sredstvi občinskega proračuna in uresničijo svoje ideje. Realiziranih je bilo veliko projektov od nakupa traktorja, asfaltacije cest s sredstvi samoprispevka, odvoza radioaktivnih odpadkov, izgradnje vodovoda do ostalih pomembnih prispevkov za razvoj kraja. Za vsemi projekti so stali posamezniki, ki so se zavestno odločili, da hočejo nekaj spremeniti in so bili pripravljeni žrtvovati svoj čas za skupno dobro. Naloga sedanje generacije je, da nadaljuje delo predhodnikov in pusti svoj prispevek v kraju bodočim rodovom. Odziv vabilu za kandidacijo v svet krajevne skupnosti je tako tudi dolžnost, ki bi jo moral povabljeni z odgovornostjo sprejeti.

ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET ZAVRATEC

Samo Čuk

Dobro nam je tukaj biti, je bilo geslo letošnjega misijona, ki je potekal v naši župniji v času od 24.03 do 02.04.2006, ki je bil hkrati tudi misijon celotne dekanije Idrija – Cerknjo.

Tako kot vsa župnijska skupnost, se je tudi Župnijski pastoralni svet (ŽPS) aktivno vključil v pripravo in izvedbo misijona. Posamezne skupine, zakonci, starši, otroci, so s pripravo na misijon pričeli že v preteklem letu s srečanjem in nagovorom za posamezne skupine. Hkrati, pa nas je v razmišljanje vabil misijonski zvon, ki se je vsakodnevno oglašal in tako naznanjal dogodek, da po petnajstih letih poglobimo, utrdimo in oživimo svoje duhovno življenje.

Enotedensko dogajanje v času misijona je izziv, ali smo sposobni odriniti na globoko ali pa se zadovoljimo s povprečnostjo svojega osebnega in duhovnega življenja? Po odzivih sodeč, menim, da je (bo) župnija postala kraj žive vere, kjer se učinkovitost pristnih krščanskih odnosov pokaže v vsakdanjem življenju. Tako bo župnija postala kraj, kjer je vernik doma in se počuti sprejetega.

Prav gotovo je vsak župljan v vsakodnevnih nagovorih našel tudi nekaj za svojo dušo, saj nas je že geslo vsakodnevne večernega srečanja nagovorilo oz. povabilo k razmišljanju in poglobljanju vere, odnosa do sebe in drugih in ustvarjanju celostne človeške podobe. Prav gotovo pa sta za uspeh misijona zaslužna tudi brata frančiškana p. Stane Zore in p. Krizostom Komar, ki sta vodila misijon in se času misijona poskušala vživeti v skupnost majhne župnije.

Misijon je dar. Pridite, ne čakajte! Je bilo povabilo, ki smo ga bili vsi deležni na začetku misijona, tudi tisti, ki se soočajo s problemom oddaljenosti od cerkve. Namen vsakega misijona je ne samo poglobiti vero, temveč se približati tistim, ki se počutijo oddaljene in ne čutijo pripadnosti skupnosti.

Cerkev na Slovenskem si je zastavila veliko nalogo: nova evangelizacija slovenskega naroda. Vprašali se bomo: ali narod potrebuje novo evangelizacijo. Odgovor je: Da, potrebuje jo, in sicer zaradi tistih, ki verujejo samo navzven, ne pa tudi v duhu in resnici. Sociološko gledano oddaljeni niso problem, pač pa dejstvo oz. zakonitost vsake velike družbe ljudi.

Drugi velik dogodek za našo župnijo, pa je bil obisk g. škofa msgn. Metoda Piriha in sicer ob dnevu vizitacije, ko se je škof srečal z birmanci in starši ter Župnijskim pastoralnim svetom. Naslednje srečanje z g. škofom, pa je bilo dne 28.05.2006, ko je bil za župnijo velik praznik, saj je škof podelil zakrament sv. birme veroučencem zadnjih letnikov osnovne šole.

Na gospodarskem področju je še vedno na prvem mestu adaptacija notranjščine cerkve sv. Katarine na Medvedjem

Brdu. Vsa župnija je povabljen, da po svojih močeh, finančno in tudi z delom, pomaga pri obnovi cerkve. Veliko del je bilo že opravljenih, vendar bo potrebno še veliko dela in tudi finančne podpore, da bo cerkve ponovno dobila podobo, kakršno si želimo in si jo tudi zasluži.

V veselje vseh in tudi ŽPS pa je, da je župnija uspela pravočasno poravnati vse dolgove do dijaškega doma v Vipavi in se tako uspela rešiti zapletom glede visokih obresti do neporavnanih obveznosti.

Pomembna pridobitev za Župnijski pastoralni svet pa je ustanovitev Gospodarskega sveta, ki ga sestavljata po dva člana iz Medvedjega Brda in po dva člana za Zavratac. Člana gospodarskega sveta iz Medvedjega Brda sta Bojan Rupnik in Vojko Panič, iz Zavrataca pa Sašo Pintar in Jani Kogovšek. Člani so sestavni del ŽPS, ki skrbijo za gospodarski del za posamezno območje in s svojim delom pomagajo pri uresničevanju sklepov ŽPS.

Na eni od sej ŽPS so se člani ukvarjali tudi z vprašanjem glede zahvale sorodnikov in znancev ob pogrebi pokojnika. Soglasno je bil sprejet sklep, da se svojcem pokojnika dovoli, da izrazijo zahvalo in sicer na pokopališču (ob grobu) ali v cerkvi. Najprimernejši čas zahvale v cerkvi naj bi bil po zaključku maše. Kako in kdaj se bo zahvala opravila, pa je stvar odločitve in želje svojcev. Mnenje nekaterih je, da zahvala duhovnika v imenu svojcev ni najbolj primerna, ker zahvala pomeni oddolžitev nekemu za opravljeno delo in je najlepša zahvala tista, ki je izražena od posameznika, ki mu je bila ta velikodušnost tudi namenjena.

Verjetno, pa se bodo svojci do tega mnenja različno opredeljevali.

Zaključuje se prvo polletje letošnjega leta in ŽPS je zaključil delo pred poletnimi počitnicami in vročimi poletnimi dnevi. Delo na vseh področjih se bo aktivno nadaljevalo tudi v tem času, tako da se bomo na jesenskem srečanju ŽPS soočili z novo problematiko, novimi vizijami za delo do zaključka leta.

POROČILO KULTURNEGA DRUŠTVA ZAVRATEC

Kristina Bogataj, tajnica KDZ

18. 3. 2006 smo člani KDZ na rednem letnem občnem zboru smrili naše dosežke v preteklem letu ter si zadali cilje v tekočem.

Letošnji izpeljani projekti so:

- kulturni večer z dr. Marijo Stanonik,
- materinski dan z igro: Zveza diamantnega čuka,
- razstava pirhov,
- Urhova nedelja: razstava fotografij Roberta Rijavca + koncert z gosti (Teja Saksida, Miro Božič, Vincent Pislar in MPZ Zavratac),
- razstava iz ateljeja (Rafael Trpin, Romeo Stubelj, Rudi Skočir, Irma Gnezda, Andrej Mivšek),
- literarni večer z Markom Rijavcem,
- dve številki Oglarja.

Sodelovanja:

- območno srečanje otroških gledaliških skupin v Idriji,
- območna revija pevskih zborov v Idriji,
- revija cerkvenih pevskih zborov v Šebreljah,
- Primorska poje v Drežnici,
- likovna kolonija: Kolpa v Fari pri Kostelu,
- srečanje kulturnih društev v Šebreljah.

Investicije:

- KD je prispevalo opaž za nove prostore,
- KD je krilo večino stroškov organizacije Dedka Mraza.

Med neuresničene projekte zaenkrat še sodi koledar. Tudi predvidene dejavnosti v letu 2006 niso skromne. Po sekcijah, ki sestavljajo KDZ:

* SEKCIJA MPZ:

- območna revija pevskih zborov v Idriji,
- Primorska poje – Tolmin,
- gostovanje v Mačkovljah pri Trstu,
- letni koncert.

* SEKCIJA DRAMSKA SKUPINA:

- območno srečanje otroških gledaliških skupin,
- gledališki seminar z igralcem Jožefom Ropošem,
- materinski dan z igro Peter Klepec.

* SEKCIJA LIKOVNIKI:

- likovna kolonija Zavratac,
- fotografska razstava Franca Bogataja na Urhovo nedeljo,
- razstava likovnih del likovne kolonije Zavratac.

* LITERARNA SEKCIJA:

- dve številki Oglarja,
- literarni večer,
- koledar 2007.

+

- kulturni dan s folklorno skupino iz Dolenje Trebūše,
- plesni tečaj,
- sodelovanje pri otvoritvi prostorov.

Predsednik kulturnega društva Tomaž Mivšek je v svoji viziji delovanja društva poudaril predvsem pomen sodelovanja KDZ z ostalimi društvi ter ureditev spletne strani društva. Oboje bi zelo pozitivno vplivalo na samo prepoznavnost in kulturni razvoj kraja.

Krst Petra Klepca za pastirja v Rudniški dvorani. Foto: Tomaž Mivšek

Če ne boš ubogal, te bom za uh. (Gasilski dom Zavratac) Foto: Tomaž Mivšek

OBČNI ZBOR PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA ZAVRATEC

Irena Mivšek

Redni letni občni zbor prostovoljnega gasilskega društva Zavratac je bil 25.2.2006. Prisotnih je bilo 26 članov. Zbora so se udeležili tudi predstavniki PGD Medvedje Brdo, PGD Vrsnik, PGD Brekovice, predsednik KS Zavratac in predsednik KD Zavratac. Občni zbor je vodil Jože Lazar (Z.16). Poročilo za leto 2005 so podali: predsednik Srečo Rejc, poveljnik Andrej Mivšek (Z.32) in blagajnik Rado Gantar.

V letu 2005 so se ukvarjali z gradnjo pisarne, izdelali tlake, posek dreves, redna čiščenja in urejanje. Pripravljali so prostore za razne prireditve. Organiziran je bil izlet na morje.

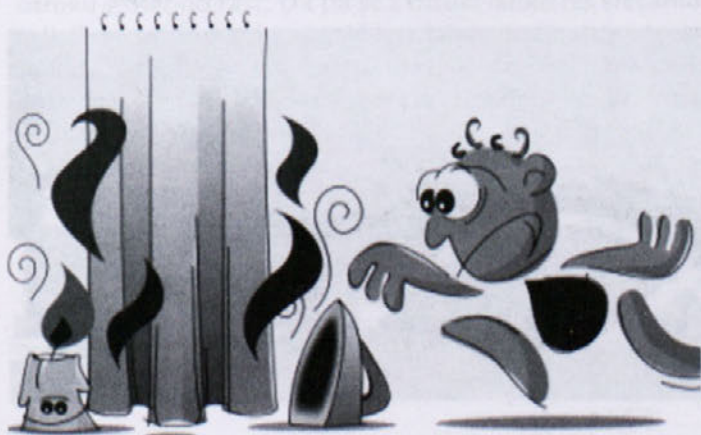
Bilo ni nobene intervencije. Bil je reden preizkus strojev in mesečne vaje, ki so se kar dobro obnesle. V Rovtah so bili na vajah. Organizirali so rally s sosednjimi društvi. V kavernah so preizkusili dihalne aparate. Velik problem je pomanjkanje kadra. Iz gasilske zveze so dobili 3 obleke, 4 pare čevljev in 2 svetilki.

Bilo je mnenje, da se je v društvu premaknilo in naj vsak pri sebi premisli, koliko je vložil in koliko bi še lahko.

Bilo je tudi mnenje, da se lahko zgodi, da društvo čez nekaj let ne bo več obstajalo. Nič se ni naredilo na mladini, ženskah in izobraževanju. Opremo imamo kar dobro. Potrebno bi bilo razmisliti o mentorju.

Za naprej se načrtuje izdelavo dostopa za skupne prostore, vzdrževalna dela, pripravo drv in s tem bi bilo manj stroškov za ogrevanje, delo z mladimi in stalne mesečne vaje, ki so vsako 1. soboto v mesecu ob 15. uri.

Na pomoč!

VTISI Z ROMANJA K PATRU PIJU V SAN GIOVANNI ROTONDO

Riko Bogataj

Kar nekaj časa sem premišljeval o prijavi na to romanje. Pa so me privabili znani romarski kraji, pa tudi termin je bil ustrezen saj je bil skoraj ves v prazničnih dneh, od 27. aprila do 1. maja. Prijavila sva se skupaj z Jožetom župniku Bogdanu sicer organizatorju in duhovnemu vodju, ki je nato dejal: «Letos pa vas bo iz zavraške župnije sto procentov več kakor prejšnje leto.» Kar hitro je prišel čas odhoda. Iz Godoviča smo se odpeljali z dvema avtobusoma preko meje mimo Benetk, Padove, Bologne, Ancone do Loreta. Obiskali smo prekrasno Marijino baziliko na hribu nad Jadranskim morjem. Cerkev je obdana z obzidjem in ogromnim trgom pred cerkvijo. Svetišče slovi po Nazareški hišici znotraj cerkve, ki so jo po legendi angeli prinesli iz Nazareta. Imeli smo možnost videti notranjost pa tudi trg in ogromen zvonik pred cerkvijo. Loreto je sicer manjše mesto, je pa cilj številnih romarjev iz celega sveta.

Osrednji cilj našega romanja je bil San Giovanni Rotondo, ki leži globoko na jugu Italije na polotoku Gargano vzporedno s Črno goro na drugi strani Jadrana. Tu je živel in deloval pater Pij, ki je skoraj celo življenje nosil stigme Kristusovih ran. Na njegovo priprošnjo so se zgodili številni čudeži in ozdravljenja. To dokazujejo številne zahvale, ki smo jih videli v njegovi spominski sobi in ob njegovem grobu. Pokojni papež ga je razglasil za blaženega. Seveda so starejša svetišča za ogromne množice romarjev vsa premajhna, zato so v zadnjih letih zgradili sodobno cerkev, ki sprejme pod streho sedem tisoč romarjev.

V San Giovanni Rotondo (v Italiji je bolj znano kot mesto padre Pio) nastaja moderno romarsko središče z novimi hoteli, restavracijami, novo bolnišnico, še ideja patra Pija in ostalimi objekti, ki so potrebni za večdnevno bivanje.

Naslednje romarsko svetišče, ki smo ga obiskali, je bila bazilika sv. Nikolaja v Bariju. Ogromna katedrala, posvečena dobrotniku otrok, kjer je tudi njegov grob, pa je bila to soboto tako zasedena s porokami, da smo imeli mašo v sosednji starodavni cerkvi. Na hitro smo si ogledali notranjost in grob sv. Nikolaja pod glavnim oltarjem, ki ga zelo častijo tudi pravoslavni verniki.

Iz Barija smo potovali na zahodno obalo Italije in mimo Napolija, južneje od Rima, obiskali svetovno znano opatijo Monte Cassino. Samostan visoko na hribu je ustanovil sv. Benedikt in je eden najznamenitejših samostanov krščanstva. Med vojno so tu imeli svoj štab Nemci in od tu usmerjali svoje enote proti zaveznikom, ki so prodirali z juga. Utrdbo je bilo skoraj nemogoče zavzeti, zato so jo Američani leta 1944 do tal porušili iz zraka. Po letu 1948 so ga po dokumentaciji in slikah, ki so jih napravili poprej prav tako Američani, na novo sezidali

in obnovili. Poznavalci pravijo, da je do potankosti znotraj in zunaj enak kakor prej. V sestavi zaveznikov so bili tudi poljski vojaki, ki imajo pod samostanom pokopališče z napisom: «Padli smo za svobodo, telo smo izročili Italiji, srce Poljski, dušo pa Bogu.»

Zadnji romarski postanek je bil v Orvietu. Katedrala slovi predvsem po zunanji fasadi, kjer so nanizani svetopisemski kipi iz stare in nove zaveze. Orvietska stolnica je ena najpomembnejših stvaritev italijanske arhitekture iz trinajstega stoletja.

Potovali smo v dveh avtobusih. Na prvem so bili z g. Bogdanom godoviški romarji, na drugem pa od vse povsod pod duhovnim vodstvom župnika iz Cola. Največ jih je bilo sicer s Cola, pa še kakih osmih drugih far, zato se je ta avtobus imenoval mednarodni.

Maše smo imeli skupne, darovala pa sta jih izmenično oba župnika. Berila so bila razdeljena med bralce iz domačih župnij. Za petje so poskrbeli pevci (pa tudi drugi) z Godoviča in Cola. Termini za maše so bili rezervirani vnaprej, pa se je vseeno včasih zelo mudilo tako, da smo imeli po maši na Monte Cassinu pridigo kar na avtobusu. Prav tako v Bariju ob grobu sv. Nikolaja so skoraj na znak g. Bogdana zapeli ne naši, ampak bogoslovci iz Grčije. No, naši pa so potem še lepše.

Na poti je bilo dovolj časa za opis poti, kar sta več kot odlično opravila vodiča agencije Aritours. Slišali smo življenjepisa patra Pija, opis krajev in pokrajin, skozi katere smo potovali, malo o zgodovini in zemljepisu, malo pa smo tudi molili in se spominjali že obiskanih cerkva. Da molitev pomirja in uspava, je župnik hitro ugotovil, zato je določil vsakemu po eno desetko. Čas na vožnji (okrog 2500 km) je prijetno mineval tudi ob gledanju videokasete o Patru Piju in materi Terezi.

Omeniti moram tudi turistične znamenitosti med romarskimi mesti. Ogleдали smo si deževni San Marino. Na gori Titano, kjer stoji, bi morali videti proti Zadru, od kjer je prišel Dalmatinec Marino, ustanovitelj mesta in republike. Pa nič megla. Kupili smo (brez davka) nove dežnike in hlačne pasove, da so držali mokre hlače na svojem mestu.

Druga znamenitost je bilo mesto Alberobello in njihove znamenite kamnite hiške iz 13. stoletja. Narejene so podobno kopici sena z znamenjem pripadnosti na vrhu. Po hribu jih je za celo mesto, preurejene so sedaj za različne namene kot so muzeji, razstave, prodajalne, pizzerije in drugo.

Posebno pa moram omeniti vzpon na 1227 m visok ognjenik Vezuv, vulkan, ki je občasno še aktiven. Pod vznožje smo se pripeljali z avtobusom, nato pa slabo uro peš hoje po vulkanskem pesku do kraterja. Krater je ogromna jama na vrhu hriba, iz katere se še vedno kadi dim. Zadnjič je izbruhnil leta 1944, od takrat pa več ali manj miruje. S hriba je čudovit pogled na trimilijonski Napoli, neapeljski zaliv in otoček Capri v zalivu. Sprehodili smo se ob robu kraterja, nabrali vulkanskega kamenja in kupili kakšen spominek. Da smo Slovenci kar pogosti gostje, je dokazal prodajalec vina pod ognjenikom, ko je prodajal buteljko vina lacrimae Christi (Kristusove solze) po jurja.

Kot zadnje smo si ogledali eno najpomembnejših arheoloških najdišč pod Vezuvom staro rimsko mesto Pompeji. Mesto je leta 79 zasul pepel in lava iz Vezuva in ga tako konzerviral do odkritja v 18. stoletju. Sedaj odkrito mesto ima ulice, trge, spomenike, svetišča, javno kuhinjo in še kaj. V celoti je tlakovano s kamnitimi ploščami, na katerih so še sledovi težkih voz. Mesto je imelo vodovod in kanalizacijo, toplice in parke. Videli smo tudi nekaj trupel otrok in odraslih, ki jih je pepel in lava konzervirala do današnjih dni.

Omenil sem že odlično organizacijo potovanja. Hoteli so bili udobni in visoke kategorije. Hrana je bila dobro pripravljena, seveda po italijanskem jedilniku, vse v najlepšem redu. Nobenih težav z dogovorjenimi termini, nobenega čakanja. Sledili smo rumenem dežniku vodiča, ki ga je imel prva dva dneva odprtega, druga dva dneva pa zaprtega visoko nad glavo. Ko sva prišla z Jožetom na dogovorjeno mesto, je bil to znak, da smo vsi.

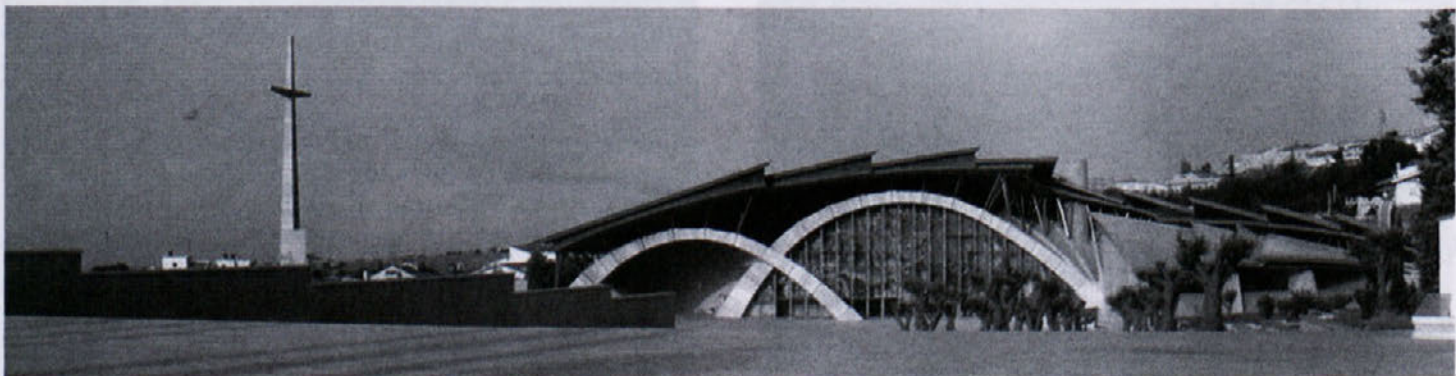
Spraševali smo se, kako je bilo mogoče zgraditi take ogromne stavbe brez današnje tehnike? Pa so tudi pri nas lepe cerkve in romarska središča, le vzdrževati ji je treba.

Kako pa je povedal z vicem naš vodič: Župnik na Štajerskem je oznanil darovanje za streho na cerkvi in zvoniku. »Dragi farani, vidite, odkrili smo cerkev in zvonik. Ne bom povedal, koliko bo to stalo, to prepustite meni, priporočam pa vam, da globoko sežete v žep. Pa ne pregloboko, kajti tam je sam drobiž.«

Kako se je darovanje izteklo, ni podatkov, je pa vidna iz doline lepa cerkev in bleščeč zvonik.

Na koncu še enkrat priznanje g. Bogdanu za organizacijo in vodstvo, prav tako g. župniku iz Cola, ki je usmerjal »mednarodni« avtobus.

Naj ne zveni kot reklama, pa vendar bo mogoče iz naše župnije prihodnje leto udeležba spet za sto procentov večja.

San Giovanni Rotondo

ORATORIJ

Voditelji Oratorija

V drugi polovici avgusta se nam tudi letos obeta Oratorij. Teden, ki je namenjen animatorjem, otrokom, staršem in vsem župljanom. Voditelji in animatorji se Oratorija že sedaj veselimo, saj upamo, da se ga z lepimi spomini in veselimi pričakovanjem veselijo tudi otroci. Ker pa je Oratorij priložnost za resnično veselje tudi staršev in vseh župljanov, bi radi spregovorili nekaj besed o tem tednu druženja. Že v 16. stoletju je sveti Filip Neri želel preko igre, petja, sprehodov in versko - katehetske vsebine spodbuditi mlade in odrasle k življenju v veri. Kasneje, v 19. stoletju, je še močnejši pečat Oratoriju dal sv. Janez Bosko, ki je želel pristopiti k mladim fantom, ki so bili v času industrijske revolucije zaradi pomanjkanja denarja in izobrazbe v veliki nevarnosti, da zaradi tatvine klavrno končajo svoje življenje. V Slovenijo je Oratorij prišel skupaj s prihodom salezijancev leta 1901, vendar je po drugi svetovni vojni zaradi političnih razmer zamrl. Leta 1988 so ga znova obudili in sedaj zajema velik del slovenskih župnij. Lansko leto smo ga tako prvič izvedli tudi v naših župnijah.

Če bi želeli zajeti bistvo Oratorija, nam ni potrebno gledati daleč v zgodovino, ampak sprejeti štiri stebre, ki oblikujejo naš in otroški vsakdan. To so dom, župnija, šola in dvorišče. Veliko bolj kot zidovi naših hiš so za topel dom pomembni odnosi. Na Oratoriju se zato trudimo, da vsak otrok čuti, da je sprejet prav on osebno, tak kot je. Zaradi življenja, ki ga starši podarjate otrokom, zaupanja v naše delo in enkratnosti vsakega človeka želimo sprejemati vsakega posameznika kot neprecenljivo bogastvo. Ne uspe nam vedno. Človekove šibkosti in mladostne razpósajenosti včasih ne zmoremo sami preseči, zato se obračamo na Boga. Sv. Janez Bosko je nekoč dejal: »Za otroke ne moreš narediti nič dobrega, če jih ne vodiš k Jezusu!« Skupaj z otroki iščemo veselje prav v tej prisotnosti, ki nam pomaga, da lažje sprejemamo drug drugega, rastemo v potrpežljivosti, iščemo odgovore in se veselimo vsega kar nam prinašajo vsakdanji življenjski pripetljaji. Teh pa ni malo, saj je Oratorij tudi neke vrste šola, a ne tista, ki se je ponavadi izogibamo. Skuša biti šola za življenje, saj prosti čas skuša napolniti z dejavnostmi, ki so otroku v osebno rast. Da pa se z otroki lahko res srečamo, želi Oratorij biti zabaven. V igri lahko animator otroku pokaže, da je soigralec, starejši brat, neutrudljiv pomočnik, vesel in »vedno za stvar.« Oratorij je torej dom, ki sprejema, župnija, ki evangelizira, šola, ki uvaja v življenje in dvorišče za prijateljske stike in življenje v veselju.

Ob Oratorijski zgodbi se bomo letos srečali s svetim Frančiškom Ksaverijem, zavetnikom misijonov. Katere njegove vrline bomo še posebej spoznali, nam prikazuje slika, s katero smo se

animatorji srečali na naslovni strani gradiva za letošnji Oratorij. Frančišek na risbi ni prikazan kot odrasel mož, temveč kot zvedav otrok. Prav zato se otroci hitreje identificirajo z njim. Nasmeh na obrazu, žareča lica in sijoče oči pripovedujejo, da je Jezusova ljubezen Frančiška osrečila brez mej. Ne samo, da je Božja ljubezen Frančiška osrečila - dala mu je vse, kar potrebuje. Čutil je, da kdor ima Boga, ima vse. Zaradi bogastva v

duši, je bil lahko skromno oblečen in ni imel nobenega premoženja - bose noge in skromna culica.

Frančišek ima okrog vratu obešen velik križ. To ni navaden, ampak misijonski križ. Dobijo ga vsi misijonarji in kaže na to, da misijonarjevo življenje pripada Kristusu. Z vsem svojem življenjem je Frančišek hotel oznanjati Kristusa. Imel ga je tako rad, da je bil zanj pripravljen veliko pretrpeti. Tudi to nam sporoča križ. Jezus nam pravi: »Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen.« Prvo govorjenje o Jezusu je naše prijateljstvo oz. dobrota do vseh. Prvi dan Oratorija je v zgodbi in katehezi predlagano razmišljanje o prijateljstvu; za simbol prijateljstva pa je vzeta vrv, ki povezuje. Vrv okrog Frančiškovega pasu govori, da je Frančišek velik zgled prijateljstva do vseh. Rekli smo že, da je Frančišek čutil, da kdor ima Boga, ima vse. V Svetem pismu je našel veliko lepih spodbud, ki so še bolj krepile njegovo prijateljstvo z Bogom. Tudi nam govori: »Vzemi in beri! Sveto pismo ti osreči življenje, saj govori o Bogu.« Frančišek pa ni imel rad samo ljudi, ampak je spoštoval in cenil celotno stvarstvo. V življenju mnogih svetnikov je narava sodelovala pri njihovem delu za Boga. Tudi v Frančiškovem življenju beremo, da mu je rakovica prinesla misijonski križ, ki mu je v viharju padel v morje. Poleg tega opici naredita risbo še pristrčnejšo in jo še bolj umeščata v svet otroka, kateremu je namenjena.

Prepričani smo, da bo letošnji Oratorij spet nekaj posebnega. Spet bomo dan začeli z dvigom zastave in petjem himne, nadaljevali ob zgodbi in razmišljanju ob njej. Srečali se bomo z Gospodom v molitvi in se po malici skupaj veselili ob igratih. Vsak dan bo zagotovo nekaj posebnega, vendar vseh skrivnosti, ki jih pripravljamo, še ne smemo razkriti.

Brez staršev, ki bi nas podprli in župnije, ki nas želi sprejeti, lahko le nemo strmimo. S hvaležnostjo, da lahko animatorji rastemo ob vaših otrokih v prijaznem sprejemu župnije, vas vabimo, da Oratorij skupaj z vami raste v še lepši in bogatejši praznik naših župnij.

(vir: www.oratorij.net)

VOZIMO PAMETNO!

Mirjam Rejc

Stoletje, ki je za nami, nam je prineslo razvoj, ki ga ob prvih ropotajočih in majavih korakih avtomobila niso slutili niti največji optimisti. Od ropotajoče, neudobne cestne pošasti brez pravih zavor so se avtomobili spremenili v udobne in tehnično dovršene čudeže. Vsak dan nas raziskovalci, tovarne in strokovnjaki opozarjajo na novosti, ki zagotavljajo večjo varnost in udobje. V zgodnjih petdesetih letih so bila to stekla, ki se ob udarcu drobijo, pa prvi varnostni pasovi. Nadaljevalo se je z zasnovano varnostne kabine, ki se ob udarcu ne stisne, pa do protiblokirnih sistemov zavor, varnostnih mehov in dandanes pravih elektronskih čudežev, ki preprečujejo zdrse pnevmatik, povečujejo zavorno moč in uravnavajo nagibe vozila. Ves napredek je usmerjen k večji varnosti, udobnosti in ne nazadnje, boljši prodaji. A kljub temu so avtomobili ostali pošasti. Pospravijo več ljudi kot marsikatera huda bolezen. No, v resnici to niso avtomobili. Smo tisti, ki ponosno nosimo vozniško dovoljenje, ki nam daje možnost, da smo prijazni, strpni, človeški ali pa zgolj slabi krotilci avtomobila. Takrat je to pošast, ki kaže naš značaj.

Pa smo res takšni? Smo, če smo prepričani, da znamo vse, kar lahko voznik zna, da znamo to celo bolje kot drugi in da ga ni, ki bi nam lahko kaj povedal ali pokazal. In smo, če smo prepričani, da je vožnja avtomobila enostavna kot otroška igra, ki se jo enkrat naučiš in jo vedno znaš.

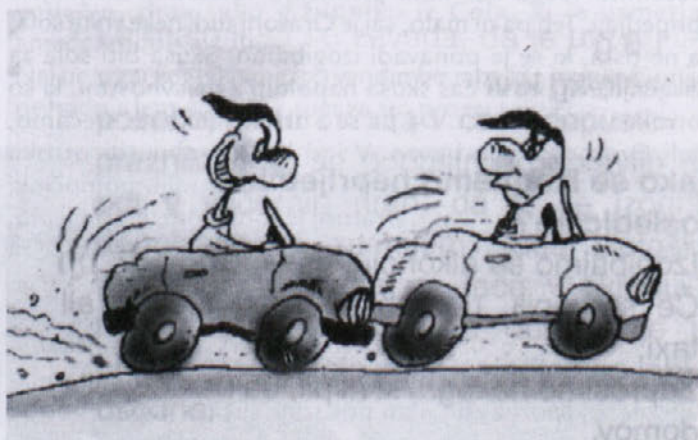
V resnici je vožnja avtomobila vsak dan zahtevnejša. Zahtevnejši je promet, saj je na cestah vedno več avtomobilov in drugih udeležencev, spreminjajo se prometna pravila, zakoni in napotki za varno vožnjo. Tudi na cesti smo vsak dan učenci. To, kar je bilo včeraj več kot dovolj za varno vožnjo, je lahko danes le še zadostno, jutri pa bo premalo. In tako kot so strokovnjaki usmerjeni k iskanju vedno novih spoznanj, bi se morali tudi vozniki zavedati, da se je potrebno vsak dan naučiti kaj več in da je potrebno znanja obnavljati.

Poleg znanja pa je za udeležence v prometu pomembna predvsem pozitivna naravnost do prometa in s tem povezani njihovi medsebojni odnosi, njihovo vedenje, komuniciranje ter prilagajanje danim prometnim situacijam. Najbolje se to izraža v znanem reku: »Pokaži mi, kako voziš, in povem ti, kakšen si.« Prometna kultura je del splošne človeške kulture. Zato skušajmo biti tudi v prometu čim bolj strpni, spoštljivi in obzirni do ostalih udeležencev. S spoštovanjem vseh udeležencev v prometu bomo znali zraven svojega življenja in življenja svojih najdražjih ceniti tudi življenja ostalih udeležencev v prometu.

Po načelu zaupanja sme vsak udeleženec v cestnem prometu pričakovati, da bodo vsi udeleženci v cestnem prometu (razen otrok, starejših, slepih in invalidov, ki niso v celoti sposobni za samostojno udeležbo v prometu) in tudi tisti, ki skrbijo za ceste, spoštovali predpise o varnosti cestnega prometa ter predpise, ki se nanašajo na ceste. Vendar moramo na cesti vedno računati še na enega izmed naslednjih treh: tistega, ki ne more, tistega, ki noče in na tistega, ki ne zna.

Vir: Varni v cestnem prometu, Primotehna d.o.o., Maribor 2003

Vir: Varni v cestnem prometu, Primotehna d.o.o., Maribor 2003

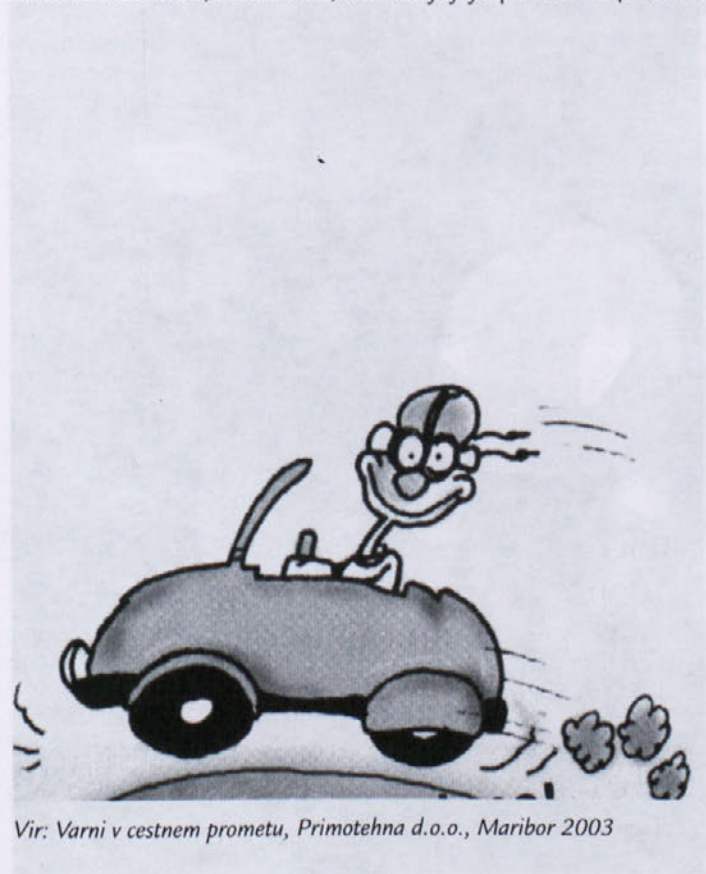
Na žalost je na cestah vse več takšnih, ki nočejo računati in upoštevati tudi drugih udeležencev v prometu. Odstopa prednosti se domisljijo le redki vozniki, čeprav voznik z nasprotnega vozišča, ki želi zaviti levo in s tem seka naš prometni pas, za seboj že ustvarja kolono vozil. V še slabšem položaju so vozniki, ki bi se radi vključili s stranske ceste na prednostno cesto, še posebej, če jih je več. Vse to lahko vodi v tvegano vključevanje, izsiljevanje prednosti in posredno tudi do prometne nesreče.

Najbrž ste tudi sami že naleteli na slalomista, ki mu pomenijo omejitve toliko kot lanski sneg. Z vožnjo čez polno črto si zagotovi ustrezno dvignjen nivo adrenalina, varnostna razdalja pa je odvisna samo od velikosti njegovega avtomobila in prisebnosti drugih voznikov. Takšno izzivanje ponavadi pripelje do nevarnih situacij in če nam to preide v navado, najbrž vsaj enkrat tudi do hude prometne nesreče.

Z vožnjo tik za drugim oz. s premajhno varnostno razdaljo nimamo nikakršne možnosti, da se izognemo napakam, ki so jih naredili vozniki pred nami.

Značilen primer prometne osveščenosti naših voznikov je prižgana zadnja meglenka, in to že ob najmanjši megleni zavesici. Za njen izklop pa ponavadi poskrbijo po nepotrebem razdraženi vozniki, ki vozijo za takšnim vozilom.

Menjavanje prometnih pasov ter zavijanje brez dajanja ustreznih smernikov povzroča zmedenost pri drugih voznikih, povečuje njihovo agresivnost in stopnjuje nevarnost nesreče. Toliko slabše je, če to počnejo »naprej usmerjeni vozniki«, ki se ne ozirajo ne na levo ne na desno, niti takrat, ko menjujejo prometne pasove.

Vir: Varni v cestnem prometu, Primotehna d.o.o., Maribor 2003

Potem pa so tu tudi kronično »levi« vozniki, ki s svojo vožnjo po levem prometnem pasu na smernem vozišču večpasovne ceste ustvarjajo zastoje, napete situacije ter silijo voznike v nepravilno prehitavanje po desnem prometnem pasu. In še bi lahko naštevali.

Pomembno je, da mi ostanemo oz. poskušamo postati vozniki z defenzivno (previdno) vožnjo in pri tem upoštevamo naslednje:

- spoštujemo omejitve hitrosti
- vedno prilagodimo hitrost vožnje razmeram v prometu in upoštevajmo varnostno razdaljo
- predvidevamo prometne situacije in se ne odločamo v zadnjem trenutku
- opazujemo promet za in tudi daleč pred našim vozilom
- spoštujemo predpise in ne vozimo na meji lastnih sposobnostih ali zmogljivostih našega vozila
- bodimo obzirni do ostalih udeležencev v prometu
- izogibajmo se tveganjem in se ne izpostavljammo nevarnim situacijam in potrudimo se dati prednost tudi neprednostnim vozilom, če tako nakazuje prometna situacija
- ko sedemo za volan, bodimo spočiti, trezni in zbrani
- ne bodimo eksplozivni, obvladajmo se in ne poskušajmo vzgajati drugih s hupanjem, pobliskavanjem z žarometi ali celo s »trkanjem po čelu«.

Ne pozabimo: za tovrstno vzgojo je potreben samo dober vzgled!

Pa varno vožnjo!

Vir: Varni v cestnem prometu, Primotehna d.o.o., Maribor 2003

Vir: Varni v cestnem prometu, Primotehna d.o.o., Maribor 2003

FOLKLORNA SKUPINA »JUSTIN KOGOJ« DOLENJA TREBUŠA

Tomaž Mivšek

Letos smo praznovali slovenski kulturni praznik malce kasneje, 19. februarja. Medse smo povabili folklorno skupino Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše. Začetki sodelovanja z društvi iz Dolenje Trebuše segajo v začetek 2005, ko smo se srečali na srečanju turističnih in kulturnih društev idrijsko cerkljanske v Šebreljah. Uspelo se nam je dogovoriti za termin okrog kulturnega dneva.

Prosvetno društvo Justin Kogoj Dolenja Trebuša deluje že od 1912. leta. Društvo je nastalo iz potrebe po družbeni in kulturni dejavnosti. Poseben pomen pa je pridobilo v času fašistične okupacije. Danes so v društvo vključene naslednje sekcije:

- ŽePZJ. Kogoj
- MoPZJ. Kogoj
- FS J. Kogoj
- Igralska skupina J. Kogoj

Najmlajša od sekcij, folklorna skupina, deluje že 11 let, nastala pa je iz želje po predstavitvi ljudskih plesov idrijsko-cerkljanske regije in širše okolice. Folklorna skupina je še toliko bolj dobrodošla, ker je edina v svojem okolju in tako ohranja tradicionalne plesne svoje regije. Predstavljajo se v trebuških nošah – oblačilih, ki so jih domačini nosili v 18. - 19. stoletju. Poleg plesa imajo s seboj cel inštrumentalni ansambel, tako da sta glasba in topot pet v živo! Umetniški vodja folklorne skupine je Lucijan Pirih.

Folklorna skupina Justin Kogoj med plesom. Foto: FS Justin Kogoj

Za uvod je MePZ Zavratac zapel Zdravljico, nadaljevali pa so gostje. Predstavili so nam splet folklornih plesov iz idrijske doline, ki zajemajo ples **zibensrit** (češpe, hruške, jabolka), **mazolin**, **šuštarska**, **štajeriš s premetom** in **grapc** (ples z metlo). Splet goriških plesov je zajemal ples **setepaši**, **dencik**, **špicpolka**, **goriška mazurka** in **štajeriš**. Med plesnima sklopoma so zaigrali povezovalni program na temo Franceta Prešerna. Dramski vložki so bili odigrani in zapeti prepričljivo, kar je vtisnilo prireditvi poseben pečat. Med premeti plesa štajeriš s premetom pa je v dvorani zastajal dih ob pristankih plesalcev na rob odra. Vsekakor kulturni dogodek vrednega ogleda.

Po koncu uradnega programa je sledil še sproščen pogovor z nastopajočimi. Zanimivo je to, da smo gostili kar tri predsednike društev. Poleg prosvetnega društva gojijo turistično in gasilsko društvo. Dolina Trebuše je znana po posebni metodi narejenih lesenih ceveh, po slapovih in prepadnih stenah Gačnika in še čem. Dolina, ki je ne smete prezreti, če je v vas vsaj malo izletniškega duha.

Medtem ko so naši avtomehaniki popravljali pokvarjen avtobus gostov, smo v dvorani spregovorili nekaj besed in izkušenj ob žlahtni kapljici. Vsi smo bili mnenja, da sodelovanje ne sme zamreti in prejeti povabilo v Dolenjo Trebušo.

France Prešeren - bliža se železna cesta... Foto: FS Justin Kogoj

CERKVENI PEVSKI ZBOR ZAVRATEC V 1. POLOVICI LETA 2006

Karmen Kogovšek

V naši župniji je cerkveni pevski zbor tisti, ki združuje župljane, ki imamo v sebi ljubezen do petja, pa najsi bo to cerkvena ali posvetna, ljudska ali modernejša glasba. Poleg petja, v božjo čast ali posvetne namene, pa je za nas pomembno tudi druženje, radi se namreč skupaj poveselimo, praznujemo rojstne dneve in druge vesele priložnosti, tako da se naše pevske vaje pogosto spremenijo v pravo gostijo, saj z veseljem skupaj nazdravimo, se posladkamo, predvsem pa poklepetamo, kajti člani zbora se med seboj zelo dobro razumemo, tako da si imamo vedno veliko povedati, po mnenju naše zborovodkinje Polone, še preveč.

Redki so tisti vikendi, ko ne bi vsaj kakšno uro preživali v zavraški osnovni šoli, kjer imamo pevske vaje. Takoj po božičnih praznikih, na katere smo se kot vsako leto skrbno pripravljali, smo že morali pospešeno vaditi - 21. januarja smo namreč imeli prvi nastop letos, v Renčah pri Novi Gorici. V tamkajšnji cerkvi smo na dobrodelnem koncertu, na katerem so zbirali denar za družino v stiski, sodelovali s psalmom Jožeta Trošta, Luč bo svetila nad nami, v kateri sta se kot solista predstavila Gabrijel Rejc in Renata Kogovšek, in s pesmima, Bodi pozdravljeno detece sveto Andreja Vavkna in Polnočni zvon Mirka Blažiča. Ob koncu smo bili povabljeni še na pogostitev, kjer ni manjkalo raznih dobrot niti kuhanega vina, ki smo ga bili v tistih mrzlih, zimskih dneh še kako veselili. To pa nam seveda ni preprečilo, da

se ne bi na poti s Primorske ustavili še v Črnem Vrhu, kjer smo naredili zadnjo postojanko pred domom in v dobri družbi zaključili prijeten večer.

Kmalu zatem, 11. februarja, je bila na vrsti Območna revija idrijsko - cerkljanske regije, v Idriji, kjer smo se kot predzadnji uspešno predstavili s pesmimi: Jacobus Carniolus Gallus: Obcesro, DOMINE, Alojz Rakušček: Vasovalec in črnsko duhovno: Every time I feel the spirit, v prirebi profesorja naše zborovodkinje Polone, Petra Planjavskega. Potem smo se vsi zbrali na tradicionalni pogostitvi z joto in ocvirkovko. Ko smo zavraški pevci presodili, da je čas za menjavo lokacije, smo se preselili v gostilno na idrijski grad in kmalu ugotovili, da nismo edini tako misleči. Tako smo skupaj z idrijskim okteto zapeli in rekli še marsikatero, potem pa se poslovili in odpravili vsak po svojih poteh.

Naj povem še nekaj o pesmi Vasovalec, ki smo jo zapeli. Besedilo je napisal Simon Gregorčič, kar je bilo na tokratni reviji zborov pravzaprav zelo zaželeno, kajti letos mineva 150- letnica njegovega rojstva. Alojz Rakušček, stari oče enega izmed naših pevcev, Roberta Rijavca, pa je bil organist v Drežnici nad Kobaridom, obenem pa je bil tudi skladatelj in je med drugimi uglasbil tudi Vasovalca.

Sledil je misijon, za katerega smo si pevci in organistka vzeli karseda veliko časa in ga skušali obogatiti s svojim petjem. Tudi velika noč je zahtevala precej priprav, saj smo izbrali kar zahtevne pesmi, med drugim Händlovo Alellujo in Mašo v D-molu W.A. Mozarta. Zanj smo se ponovno odločili, še vedno pod vtisi koncerta njegove glasbe, ki smo ga poslušali decembra lani na izletu na Dunaju. Obenem pa je letos tudi 250- letnica Mozartove smrti, tako da se je pravzaprav spodobilo, da smo zapeli tudi nekaj od pomembnega skladatelja.

MePZ Zavratec v Mačkvoljah na prireditvi Zapojmo s prijatelji. Foto: www.mackolje.org

Naš naslednji nastop pa je bil koncert Primorske poje v Tolminu, 21. aprila. Tja smo se peljali z avtobusom, zapeli pa smo Pesmi iz sakralnega opusa goriškega skladatelja Lojzeta Bratuža, ki je bil tudi organist v Solkanu. Ko smo odpeli svoje skladbe, smo seveda prisluhnili tudi ostalim zborom in to z velikim veseljem, kajti sodelovalo je veliko odličnih zborov, med katerimi sta izstopala zbor Matjaža Ščeka, Ipavska in Obalca. Vsi nastopajoči smo se nato zbrali v hotelu Krn, kjer smo imeli večerjo, nato pa smo v prijetnem sproščenem vzdušju zapeli še nekaj pesmi, se skupaj pošalili in se nato odpeljali proti domu. Za naš pevski zbor pa takrat ni še nič končanega, ta se namreč takrat šele res razživi in pokaže se dejanski repertuar našega zbora, ki pa, verjemite mi, zajema kar zavidljivo število pesmi. Petje ni potihnilo prav do doma, nakar smo se zadovoljni poslovili.

Lojze Bratuž, katerega pesmi smo peli, je bil organist v Solkanu, zaveden Slovenec, ki je umrl krute smrti. Po drugi svetovni vojni so ga namreč fašisti zastrepili s kurilnim oljem z drobci stekla. Naše petje pa je sovpadalo tudi z izdajo 1. zbirke omenjenega skladatelja, izdalo pa ga je Združenje cerkvenih zborov v Gorici, skupaj z goriško Mohorjevo družbo. To je 1. knjiga iz zbirke Zbrana dela primorskih skladateljev, ki nam jo je poslal nekdanji zavraški župnik Anton Lazar, iz hvaležnosti, ker smo peli na ponovitvi njegove zlate maše pred nekaj leti v Zavraticu. Tako smo dobili veliko novih not, ki jih že s pridom uporabljamo in se učimo novih pesmi.

Praznik češenj pa je bil tisti, zaradi katerega smo se 21. maja odpeljali v Mačkovelje pri Trstu, kamor so nas povabili tamkajšnji zamejski Slovenci. Vabilu smo se seveda z veseljem odzvali in Zavratac predstavili s priredbami treh ljudskih pesmi: Drimala, drimala in Ki će moju travu kosit v priredbi Alda Kumarja in še Nocoj, pa oh nocoj, s solistom Gabrielom Rejcem. Prisluhnili smo pestremu programu nastopajočih zborov, se do solz

nasmejali skeču, ki so ga zaigrali in prejeli še darilo - pravo češnjo, ki sedaj že raste pod domačo cerkvijo. Nato pa smo izkusili pravo italijansko gostoljubnost, postregli so nam namreč z odličnimi jedmi. Tako smo dobre volje še dolgo časa prepevali ob harmoniki in domačih pesmih, zaključili pa smo s Prešernovo Zdravljico, peto s pravim nacionalnim ponosom. Potem smo zasedli svoja mesta na avtobusu, češnjo seveda vzeli s sabo, nato pa je večina prespala vso pot do doma. Najvztrajnejši so po pričakovanjih nadaljevali s petjem na avtobusu, kako dolgo so vztrajali pa ne vem povedati, saj sama tokrat izjemoma nisem bila med njimi. Vsekakor pa smo preživeli res lep dan, v družbi prijetnih ljudi. Takim vabilom smo se vedno, in se tudi bomo še, radi odzvali.

Kot vidite, je bila prva polovica leta kar pestra. Trenutno se pripravljamo na sodelovanje pri Večeru pod Veharško lipo, kjer bomo družno z okoliškimi zbori zapeli ljudske pesmi, čaka pa nas še nastop v Rovtah, prav tako v okviru ljudskega petja oziroma Petja na vasi. Za nami je veliko nastopov, še več pa pevskih vaj in ko gledamo nazaj, ničesar ne obžalujemo. Po vsakem nastopu se kritično ocenimo, oziroma nas naša zborovodkinja, in skušamo naslednjič biti boljši, ter po svojih zmožnostih uresničiti njena pričakovanja. Nismo profesionalen zbor, se pa trudimo in tudi to šteje. Vsaj pri Tistemu, kateremu je v prvi vrsti naše petje namenjeno. Upamo, da bomo Njemu v čast prepevali še dolgo, pridobili še kakšnega člana zbora več, ki ga bomo z veseljem sprejeli medse, in še naprej radi hodili na pevske vaje in nastope, ki temu sledijo, saj se imamo skupaj zares lepo. Verjamete?

PS: Češnja iz Mačkovelj že raste na travniku pod cerkvijo sv. Urha. Za njeno posaditev so poskrbeli Jože Lazar, Polona Gantar in Robert Rijavec ki tudi skrbno skrbi za to, da češnji v poletnih vročih dneh ne manjka vode. Močno upamo, da bo v prihodnjem letu že obrodila svoj prvi sad.

Ko postanejo pevci pošteno lačni... Foto: www.mackolje.org

Sprejem darila - sladko rudeče češnje. Foto: www.mackolje.org

PETER KLEPEC

Tomaž Mivšek

Kdo ne pozna navihane zgodbe o Petru Klepcu, ki je bil tako močan, da je lahko ruval smreke? V letu 2006 se je spremenjena in pomlajena dramska skupina lotila pravljice na drugačen način in jo postavila na oder. Naši vrli gledališčniki so igro vzeli za res in redno prihajali na vaje. Poleg gledališke igre smo včasih, tako za sprostitev, udarili še nogomet. Ker pregovor *vaja dela mojstra* še vedno drži, se je že po nekaj vajah videlo, da bo ta igra zažgala!

Odrska postavitvev je bila kot ponavadi gotova v zadnjem tednu, kar pa tudi ni nujno slabo, kartonske konstrukcije se ob intenzivni rabi hitro izrabijo. Na ponovitvah predstave smo morali hišo Petra Klepca podpirati z vseh vogalov, da je sploh še stala skupaj.

17. marca smo v osnovni šoli v Zavrattu imeli nekajurni seminar, ki ga je vodil Jožef Ropoša. Gledališčniki so mu igro zaigrali, on pa si je malo zapisoval in pokomentiral vsakega posebej ob koncu predstave. Hitro je vse spravil v smeh in začetna trema je med sproščenim pogovorom izginila. Kritično je ovrednotil vsakega igralca posebej in mu dal marsikateri napotek (*to bi lahko tako naredil, ne se bat saj znaš besedilo na pamet, to si zelo dobro zaigral*). Pa ni ostal samo pri igralcih. Ko so odšli, se je lotil še mentorja. Dobil sem kar nekaj odgovorov glede odrske postavitve, varnosti na odru in podajanja besedila.

Tako opogumljeni smo se udeležili območnega srečanja v Idriji in zaigrali, da je bila dvorana polna smeha. Še najbolj jih je navdušil polet pastirjev z odra v dvorano. Po mnenju selektorke sta bila zelo natančna Damijan Kogovšek (Peter Klepec) in Lara Menegatti (mati). Pastirji Matej, Niko in Žan so zelo sproščeni, a premalo artikulirani – ja, fantje, potrebna je še kaka govorna vaja A-E-I-O-U pa P-T-H-S-Š-F-G! Metka Lazar (vila), Anamarija Gantar (kozica) in Blaž Menegatti (oven) pa so oblikovali ljubke figure. Za slikovitost predstave so poskrbele ovce (Boštjan, Tadej, Miha, Karin, Gašper). Mentorju pa je priporočila, naj ne komplicira preveč med prehodi in scensko postavitvijo in poudarila, da je dramska skupina Zavratac perspektivna in

dobro organizirana. Kaj tudi ne, saj so za odrom nad predstavo bedeli Darja Kogovšek – prišepetovalka, Julijan Gantar – tonski mojster, Urban Kogovšek – lučkar in Jure Leskovec – scenski delavec. Ob koncu smo se čakajoč na avtobus okrepčali s kosom pizze, naložili kulise se odpeljali proti domu.

Višek veselja nam je predstavljala igra v domači dvorani, kjer so se nam pridružili še metuljčice Hana, Karmen, Tjaša, Zala in rožici Aljaž in Andraž. Med predstavo so na planinskih pašnikih zaplesali na Vivaldijeve štiri letne čase. A so jih hudobni pastirji pregnali z odra v dvorano in prevzeli planino v svoje roke. Predstava v Zavrattu je dosegla še en superlativ. Nastopalo je 19 igralcev, za odrom se nas je potilo še 6 in dvorana je bila nabito polna. Praznik je uspel kot še nikoli do sedaj.

Več pa je o svojih vtisih napisal Damjan Kogovšek.

Sredi februarja nas je Tomaž Mivšek izbral za osebe v igrici Peter Klepec. Vaje smo imeli dvakrat tedensko v šoli. Igrico smo se učili za predstavitev v Rudniški dvorani v Idriji. Zelo hitro se je bližal datum 22. marec, ko smo se zjutraj zbrali pred gasilskim domom. Z avtobusom smo se odpeljali v Idrijo. Ko smo prišli v Idrijo, smo morali hitro pripraviti sceno, kajti bili smo že na vrsti. Drugi nastop smo imeli v gasilskem domu v Zavrattu. Igrico smo igrali za materinski dan. Gledalcev je bila polna dvorana. Bilo nam je v veliko zadovoljstvo. Proti koncu igrice se je ovnu ulila kri iz nosu. Zato smo morali narediti prekinitev. Po oskrbi ovna je predstava stekla do konca. Na koncu smo se še pogostili z dobrotami naših mam. Igrico smo odšli odigrati v Dole in na Medvedje Brdo. Obakrat je bilo gledalcev malo. Bili smo tudi malo razočarani. Vendar veselja do igranja nam to ni vzelo. Zato upamo, da bomo igrico Peter Klepec zaigrali še kdaj. Če pa ne, pa vas Zavračane drugo leto razveselimo z kakšno drugo igrico.

V nedeljo 11. 6. smo v Zavratac povabili še otroško dramsko skupino Muhe na odru, ki deluje pod okriljem KUD Brinov Grič Godovič, mentorice Manje Plešnar. Zaigrali so nam dve igrici: Ugrabitev in Sanjavi pesnik. Besedili iger so igralci napisali sami. V igri je dobro opazna igra improvizacije, ki so jo igralci že dodobra spoznali. Uspešno so uporabili prostor in mu dodali vsebino, tako da je predstava zaživela v vsej svoji širini. Tako se je z lahkoto vzpostavil kontakt med publiko in igralci, to pa je dalo igralcem na odru še dodatno energijo za igro.

Peter Klepec - mati in koza. Foto: Tomaž Mivšek

Vila daje Petru Klepcu požirek vode z nadnaravno močjo. Foto: Tomaž Mivšek

MESTNI MUZEJ IDRİJA

Tomaž Mivšek

Mestni muzej Idrija – muzej za Idrijsko in Cerkljansko, je bil ustanovljen leta 1953. Svoje upravne prostore ima na gradu Gewerkenegg. S pomočjo direktorice Mestnega muzeja Idrija Ivane Leskovec in vodnika po zbirkah muzeja *Carmina Historica*, predstavljamo delovanje osrednje regijske kulturne ustanove.

Grad predstavlja posebnost med slovenskimi gradovi zaradi svoje specifične funkcije. V njem ni bilo hudobnih graščakov in nesrečnih princesk, temveč je grad služil rudniški upravi in administraciji. Pa ne samo to, v gradu so imeli svoje prostore tudi davkarija, kataster, strokovne šole, rudarska milica in godba ter zapori. V grajskih kletah so shranjevali živo srebro in cinober, pa tudi življenjske potrebščine za rudarje. Zato ga lahko imenujemo kar »rudniški grad«. Grad je bil v letih 1522 – 1533 grajen pod okriljem Ahacijevе družbe rudarskih podjetnikov. Že leta 1575 je bil rudnik podržavljen. Rudniškega upravitelja je imenoval dvor na Dunaju. Med letoma 1607 – 1848 je upravitelj opravljal še funkcijo zemljiškega gospoda in pobiral davke podložnikov na območju idrijskega kameralnega gospostva.

Štirikotna grajska stavbna masa izkazuje preproste in monumentalne renesančne oblike. Grajsko poslopje je ščitila globoka in skalna brežina Nikove, na severni strani pa je bil grad zavarovan s prekopom in dvžnim mostom. Zunanji videz gradu oblikujejo okrogli vogalni stolpi ter čelni stolp z uro in simboličnim živosrebrnim Merkurjem. Sredi 18. stoletja je grad doživel baročno prenavo, ko so uredili z dekorativnimi freskami poslikano arkadno dvorišče.

Z ustanovitvijo Mestnega muzeja Idrija se je pričelo novo poglavje bogate zgodovine gradu. Grad je danes najpomembnejši idrijski kulturnozgodovinski spomenik, ki ga je muzej statično saniral, funkcionalno preuredil večino prostorov, polepšal zunanjo podobo in dodal novo, a ustrezno vsebino gradu.

Mestni muzej Idrija je v prvih letih delovanja skrbel za raziskovanje, ohranjanje in prezentacijo evropsko pomembne tehniške dediščine rudnika živega srebra ter najpomembnejših spomenikov NOB na območju tedanje idrijske občine. V oskrbi muzeja so naravne znamenitosti, tehniški, etnološki in kulturno zgodovinski spomeniki in avtentično ohranjeni objekti iz časa druge svetovne vojne – skupno kar 14 objektov, ki jih letno obiše okrog 60.000 obiskovalcev. Delež tujcev znaša okoli 25%, večinoma gre za individualne goste. Organizirane skupine prihajajo tudi iz turističnih centrov kot so: Cerklje, Bled, Ljubljana, Lipica. Poseben program je pripravljen za skupine učencev osnovnih in srednjih šol.

Pod upravo muzeja spadajo: nekdanji rudniški grad Gewerkenegg, idrijska rudarska hiša, tehniški oddelek muzeja v jašku Frančiške, idrijska kamšt, Divje jezero, klavže na Idrijci,

Brusove in Putrihove klavže na Belci, Ovčjaške klavže v dolini Kanomlje, Partizanska tiskarna Slovenija na Vojskem, Cerkljanski muzej, Partizanska bolnica Franja v Dolenjih Novakih pri Cerknem in domačija pisatelja Franceta Bevka v Zakojci.

Osrednja muzejska razstava na gradu Gewerkenegg z naslovom **PET STOLETIJ RUDNIKA ŽIVEGA SREBRA IN MESTA IDRİJE** je bila odprta leta 1995. Razstava zavzema večino prvega nadstropja gradu v desetih razstavnih prostorih. Tematska postavitev zbirk je pregledna in želi temeljito, nazorno in privlačno predstaviti 500-letno idrijsko zgodovino.

Zbirka **Mejniki petih stoletij** predstavlja ključne mejnike in dosežke živosrebrnega rudnika in mesta. Prikazani so: odkritje živega srebra leta 1490, pot idrijskega bogastva v svet, idrijsko rudišče, podzemni in površinski rudarski ambient, vloga tehnike v rudarstvu in zdravstvu, kulturni potencial rudarskega življa – šolstvo in čipke, tehnične naprave in orodja. V **geološki in mineraloški** zbirki je razstavljenih nad 2700 različnih vzorcev kamnin in fosilov. Predstavljene so kamnine in fosili idrijskega in cerkljanskega ozemlja, živosrebrove rude, mineraloška in petrografska zbirka. Posebno pozornost vzbujajo fosili rib, listov, insektov, kobilic, ostrig, morskih ježkov, praproti, polžev in koral. Zbirka **Dokumenti pripovedujejo** hrani originalne arhivske vire, predmete, kopije in makete o Idrijci in rudniku. Mednje sodijo kartografska dela iz 18. in 19. stoletja, idrijski urbarji, jeklenke za živo srebro, Valvasorjeva upodobitev Idrije (1689), listina o idrijskih sejemskih pravicah (1836), Mrakova sončna ura na kosu cinabaritne rude (1776). Zbirka **Pogledi na mesto in spomeniki prednikov** prikazuje razvoj Idrije od Valvasorjevih časov do danes. V **Živosrebrnem stolpu** je prostor zasnovan kot simboličen sestop v rudniško podzemlje in oblikovan kot jašek, ki vabi k zakladu v globino. V prvem nadstropju si je mogoče ogledati še zbirke: **Znamenite osebnosti iz zgodovine rudnika in mesta, Pridobivanje živega srebra in cinobra, Gozdarstvo in transport lesa**. Dvorana s pomenljivim imenom **Priče življenjskega utripa** je muzejski prostor ki prikazuje razgibano javno življenje v nekdanji rudarski Idrijci (šolstvo, čipkarstvo, gledališče, društva in šport). Hkrati pa je prostor namenjen tudi komornim prireditvam in družabnim srečanjem.

Mesni muzej Idrija v gradu predstavlja še nekatere stalne razstave:

Razstava čipk – razstavljeni so papirci, bule, klekeljni, dragocene stare čipke, najbolj znan pa je t. i. Jovankin prt. V letu ali dveh bo razstava doživela temeljito prenavo. Nova postavitev je zasnovana s ciljem, da Idrijo umesti na evropski zemljevid klekljanja.

Zanimiva in bogata je zbirka **kmečkih fresk**. Te freske so nekdanj krasile premožnejše kmečke domačije na Idrijskem in Cerkljanskem in so delo domačih mojstrov.

Spominska soba pisatelja Franceta Bevka – na ogled je celoten inventar iz pisateljeve delovne sobe v Ljubljani, ki ga je muzeju po pisateljevi smrti leta 1970 podarila njegova žena.

Spominska soba dr. Aleša Beblerja, ki je bil idrijski rojak (1907 – 1981), pomemben slovenski politik, diplomat,

naravovarstvenik, narodni heroj.

Stalna galerijska zbirka – razstavljenih je 33 slik in grafik slovenskih in italijanskih umetnikov, ki jih je muzeju podarila Valentina Orsini Mazza, po rodu Idričanka; v Rimu se je uveljavila kot kulturna delavka in galeristka.

Idrijsko v 20. stoletju – ta razstava prikazuje prehod iz ruralno – rudarsko v sodobno gospodarsko usmeritev družbe, ki temelji na lastnih potencialih.

Mestni muzej Idrija je v več kot petdesetih letih svojega delovanja prerasel v osrednjo regijsko kulturno ustanovo, ki odmevno posega v slovenski in evropski kulturni prostor. Evropski muzejski forum, ki deluje pod okriljem Sveta Evrope, je 19. aprila 1997 podelil idrijskemu muzeju eminentno **nagrado Luigi Micheletti**. S tem priznanjem je bil Mestni muzej Idrija razglašen za najboljši evropski muzej industrijske in tehniške dediščine v letu 1997. Ocenjevalci so si ogledali muzej in se seznanili z vsemi ostalimi dejavnostmi muzeja. V obrazložitev so zapisali, da je razstava Pet stoletij rudnika živega srebra in mesta Idrije postavljena pregledno in obogatena s predstavitvijo ljudi in njihovimi življenjskimi zgodbami in ne samo predmeti. Muzej predstavlja pomembno kulturno ustanovo v kraju, ki je vpeta v celosten organizem prostora in ima veliko število obiskovalcev. Celotno delovanje muzeja obvladuje majhen, a strokovno visoko usposobljen kolektiv.

Mestni muzej Idrija izvaja celo paleto dejavnosti skozi vse leto. Poleg stalnih in občasnih razstav se ukvarja še z založništvom, prireja muzejske večere, simpozije, muzejske in likovne delavnice za otroke, prireditve itd. Svoje pomembno mesto v gradu zavzema tudi muzejska trgovina.

Posebej je potrebno izpostaviti še enoto Cerkljanskega muzeja v Cerknem, ki deluje že od 1978. V njem si lahko ogledate razstave **Cerkljanska skozi stoletja** in **Pust je kriv** – pripoved o cerkljanskih laufarjih.

Idrijski razgledi so domoznanska revija, ki jo izdaja Mestni muzej Idrija že od leta 1956 in veljajo za najstarejšo tovrstno revijo na Primorskem. Od 1987 izhajajo dvakrat letno. V njem so objavljeni strokovni prispevki, poročila, spomini in recenzije, ki posegajo na področje zgodovine, etnologije, umetnostne zgodovine, geografije, geologije in naravoslovja. Literarna in likovna priloga sta največkrat prispevek domačih kulturnih ustvarjalcev. Kupiti jo je mogoče v muzejski trgovini in knjigarni ABC!

Koliko je muzej dejaven na terenu, mislim z vidika zainteresiranosti iskanja novega gradiva? Lahko Zavračani k temu kako pripomoremo?

Ena osnovnih muzejskih dejavnosti je evidentiranje, zbiranje, hranjenje in varovanje gradiva. Predmetov. Fotografij. Starih knjig. Ljudskega izročila, informacij oz. t.i. neopredmetene dediščine. Žal tako majhnemu kolektivu kot je naš zmeraj primanjkuje časa za delo na terenu. Zato smo še toliko bolj

veseli ponujene roke za sodelovanje.

Trenutno imamo v delu raziskavo o vodnih pogonih na Idrijskem in Cerkljanskem. Zanimajo nas torej žage, mlini, elektrarne in ljudje, ki so na njih delali. Prav tako evidentiramo stare papirce, ki so se ali se še uporabljajo za klekljanje čipk. Kakršenkoli namig v zvezi s tem je dobrodošel.

Nam lahko podate kak napotek in sugestijo, katere teme (zgodovina, etnologija...) bi še lahko raziskali in objavili v glasilu Oglar? Na katero dediščino bo morali biti še posebej pozorni?

Najprej bi Vam rada čestitala za Vašega »Oglarja«. Vem, koliko truda je potrebno, da se tako glasilo izda. Pohvalno je, da v njem beležite aktualno dogajanje v kraju in obenem objavljate tudi zgodovinske zapise. Oboje je neizmerno dragoceno. Muzej bo z veseljem postal redni naročnik Vašega glasila. Časopis bo ohranil in pridobil »na teži«, če se boste odločili in v njem objavljali tudi zgodbe iz vašega kraja. Prepričana sem, da imate v vasi zanimive ljudi, obrtnike, mojstre, domačine, ki jih je življenje posebej zaznamovalo. Zapisa je vredno prav vse, pa čeprav se Vam na prvi pogled zdi nekaj povsem običajnega, vsakdanjega. Sama sem z zanimanjem prebrala članek o lanu oz. njegovi predelavi. Njegova edina pomanjkljivost je, da je preskromen. Vaši intervjuji so lahko življenjske zgodbe celih generacij.

Tudi letos se obeta pestra ponudba dogodkov, ki jih organizira muzej. Na katere bi nas še posebej opozorili?

V letu 2006 ima muzej zastavljeno bogato razstavno in pedagoško dejavnost. V času Festivala idrijske čipke bomo na gradu odprli gostujočo razstavo zgodovinskih čipk iz italijanske Gorice in bo na ogled do začetka septembra. Decembra bomo v počastitev 3. decembra – odprtega dneva v slovenske kulturne ustanove, pripravili razstavo ob 60. obletnici velike povodnji na Idrijskem. Vmes se nam bo v razstavišču Nikolaja Pirnata predstavil domači slikar Rafko Terpin. Oktobra bo v istih prostorih slovensko uredništvo National Geographic predstavilo to eminentno revijo, ki sedaj izhaja tudi v slovenščini, skupaj z obširno razstavo fotografij. Kot fotografa pa bomo na samostojni razstavi spoznali tudi Idričana Jožeta Rupnika.

V Cerkljanskem muzeju bomo septembra odprli razstavo o netopirjih, ki jih bomo spoznavali ali bolje rečeno opazovali tudi v živo na eni od muzejskih delavnic. Delavnice za najmlajše bodo organizirane še na temo čipke, izdelava mila po starem, izdelava novoletnih voščilnic, ob likovnih razstavah pa tudi likovno zasnovane delavnice..

Načrtujemo nadaljevati 23. sezono predavanj iz ciklusa »Muzejski večeri« - od oktobra 2005 do maja 2006 in izdajanjem revije Idrijski razgledi.

In še marsikaj zanimivega bi se našlo.

Direktorici Ivani Leskovec se za pogovor iskreno zahvaljujemo!

ŽEHTA

Olga Vehar

Kako so prali pred mnogo leti, ni niti za primerjati z današnjim časom. Ni bilo niti mila ne pralnega praška, kot se to danes dobi v trgovini. Marsikdo bi vprašal, ja, zlomka, kako so pa sploh potem prali? Res je zanimivo vprašanje. Z dobro voljo in trdim delom se vse opravi.

Pa začnimo kar po vrsti. Najprej so perilo namakali, v velikih čebrih, ki so jih imenovali »žehtanjca«. Ko se je dobro namočilo, so ga na »perivniku«, to je bila lesena priprava za mencanje perila, dobro zmencali z rokami. Nato so dali nebarvano perilo kuhat v velik kotel in med to perilo so dali kar precejšen »žakelj« pepela. Najboljši pepel je bil iz bukovih drv. Marsikdo bi rekel, da je iz tega nastala v kotlu prava packarija. Pa to ni bilo tako. Ko se je to dobro prekuhalo in prevrelo, so vse lepo ohladili, nato so šli s tem perilom na potok in tam spirali lepo do čistega. Nobeden ne bi verjel, kako je bilo to lepo čisto oprano. Vendar se mora vedeti, da takrat ni bilo takih finih tkanin, kot je to danes. V zimskem času je bilo to pranje še težje. Veliko snega je bilo, pot zasnežena do studenca in od mraza je perilo že v rokah zmrzovalo in zelo otežilo. Kjer je bilo pri hiši več ljudi in se je tega perila več nabralo, so kar na voz naložili in odpeljali do studenca. Največkrat so ga perice same nesle v škafih in na glavi do studencev. Prali so pa tudi bolj poredko. Takrat se ni tako pogosto preoblačilo in menjavalo perilo.

Nato so začeli kuhati »žajfo« kar doma. Iz odpadnih delov živine, ali pa če je kakšen prašič poginil, ker pred mnogimi leti veterina ni bila tako razvita, se je večkrat zgodilo. V trgovini se

je dobil nekakšen kamen, »sodokavstika« so ga imenovali. Ta kamen je bil kar precej strupen in so morali z njim kar previdno ravnati, da ni prišlo do kakšne poškodbe. S tem »kamnom« vred so dali kuhat v velik kotel meso in kosti, to se je vse lepo skuhalo in zmehčalo, nato so to zmes ohladili in to se je potem, ko je bilo hladno, lepo strdilo. Nato so narezali na majhne kose, da se je potem lahko to uporabljalo pri pranju perila. To milo je bilo temno sive barve in se je zelo penilo. Marsikdo bi rekel, s crknjeno živaljo si že ne bom pral, ampak druge izbire takrat ni bilo.

Tehnika je vedno napredovala in tudi v tistih časih se je počasi razvijala in v trgovinah se je pojavilo milo in je bila žehta malo lažje delo. Seveda so prali vse ročno. Dostikrat so imele ženske, katerih delo je bila žehta, ranjene roke, voda in milo so pustile na rokah posledice. Pozimi je bilo še veliko slabše. Mraz in mrzla voda, to je bila revma velikokrat prisotna. O rokavicah za pranje se takrat ljudem še sanjalo ni, ne pa, da bi jih lahko uporabljali.

Nato se je pojavil v trgovinah pralni prašek, spet so za perice nastopili boljši časi. Ko so perilo namočili v vodi, ki so ji dodali pralni prašek, so ga nato dobro na »perilniku« z rokami zmencali. Belo perilo so nato v velikem loncu na štedilniku prekuhali, nato je sledilo spiranje s čisto vodo na potoku.

Veliko trpljenja je že šlo skozi človeške roke, pa vendar človeštvo klubuje temu svetu in gre naprej. Danes je v trgovinah teh pralnih sredstev na razpolago, da se ti že od samih reklam vozljajo možgani. Vsi se hvalijo, kako vse lepo in čisto opere, samo v pralni stroj vržeš, dodaš prašek in to se kar čudeži delajo. Ni vse res tako rožnato, kolikor je govora, saj stari pregovor pravi »brez muje se še čevljev ne obuže«.

ITALIJANSKI SOLDAT

Po pripovedovanju Janeza Kogovška, napisala Darja Kogovšek

Svet se ves čas spreminja. Spreminjajo pa se tudi zakoni, ki jih pišejo ljudje. V zadnjih nekaj letih se je močno spremenil zakon glede obvezne vojaščine. Danes mladim fantom ni treba »iti k vojakom«. Pred šestdesetimi leti pa je bilo služenje vojaškega roka precej drugačno kot pred desetimi leti. O tem mi je pripovedoval moj stari ata, ki se še zelo živo spominja tistega leta, ko je za leto dni odšel v Italijo.

Bilo je spomladi 1943, ko se je s težkim srcem poslovil od doma, saj ni imel iz domačega kraja nobene družčine. Peš so odšli v Idrijo, potem pa z avtobusom v Udine. Od tu naprej pa so se peljali z vlakom. Ko so prišli v mesto Oreco, kraj v Italiji, so se preoblekli v vojaške uniforme, svoje, civilne obleke pa so poslali domov.

Tudi nekaj denarja so dobili vsak mesec. Toliko, da je bilo za pošto. Ata pravi, da ni veliko pisal. Nekaj časa je še šlo, potem pa je bilo prepovedano pisati v slovenskem jeziku. Dovoljena je bila le italijanščina, katere pa ni veliko znal. Domačim je napisal le to, da je še živ in kje se nahaja. Drugače pa so šla vsa pisma skozi cenzuro in nisi smel napisati, kar bi hotel.

Na začetku je imel ata zelo veliko domotožje, potem pa se je privadil.

Velik problem takratnih vojakov so bile uši, katerih res ni manjkalo. Noben vojak ni bil prikrajšan za to majhno golazen, ki pa ni bila prav nič prijetna. Fantje pa so bili iznajdljivi, zato so obleke kuhali. Ata se spominja nekega slabotnega fanta, ki je umrl prav zaradi uši. Ker se ni dosti menil za to golazen, so se tako namnožile, da je fant zbolel in umrl. Imeli pa so tudi stenice. To je bila šele prava pokora! Takoj, ko so pogasili luči, je začelo lesti po ljudeh. Poleg vseh nadlog pa je vojakom grozila tudi smrtonosna malarija. Za zaščito proti tej bolezni so vojaki dobili cigarete. Marsikateri fant se je prav tu navadil kaditi.

Hrana je bila dobra, vendar jo je bilo premalo za mlade fante. Za kosilo so največkrat dobili juho in košček mesa, pa tudi na makarone Italijani niso pozabili. Zjutraj so dobili majhen hlebček kruha, katerega so morali »pošparati« za cel dan. Nekateri so imeli navado menjavati kruh za cigarete. Ata je to naredil samo enkrat, ker pa je bil potem cel dan lačen, ga naslednji dan ni več mikalo, da bi še enkrat ponovil isto napako.

Po šestih mesecih pa so se s trajektom odpeljali na Sicilijo. Kakšna ogromna ladja je bila to! Do morja so se peljali kar z živinskim vlakom. Imeli so veliko srečo, da trajekt ni imel zamude in so še pravočasno prišli na otok, kajti takoj, ko so izstopili, so prišli trajekt zbombandirati.

Na Siciliji so bili vojaki kot nekakšni gozdni delavci. Sekali so sam kostanjev les. Takrat so pa pojedli nekaj kostanja, največ kar surovega. Bilo je vroče, da je kar peklo v stopala, če si bil bos.

Ata pravi, da je bil tik pod vulkanom Etna in je videl, kako se je kadilo iz njega. Daleč na okrog pa so ležale ogromne skale, ki so bile vse preluknjane. Nekaj jih je mislilo iti prav na vrh vulkana, vendar je prišel ukaz, da morajo oditi iz tistega kraja. Ponoči je strmoglavilo letalo in je gorelo že dve noči in cel dan. Zgorelo je ogromno sveta, pa tudi nekaj ljudi. Ker so se bali, da bi ogenj zajel tudi njihove šotore, so odšli.

Ker je bilo skupaj veliko fantov, so tudi kakšno »ušpičili«. Največkrat so ukradli grozdje, pa tudi fige so bile presneto sladke! Spominja se nekega dne, ko so odšli krast. Ker je bil ata med zelo drobnimi in bolj majhnimi, je moral on preplezati ograjo, ki je varovala grozdje. To je bilo precej težavno, saj so se Italijani znašli. Na vrhu ograje je bil beton, v njem pa zapičeno steklo. Ko se je atu zdelo, da je nabral že dovolj, je začel plezati čez ograjo. Vendar je prav takrat prišel lastnik in ga pograbil za noge, ostali fantje pa so ga vlekli za roke. Ker jih je bilo več, pa tudi atova moč je bil na strani prijateljev, so uspeli uiti. Čez nekaj časa se je prišel oškodovani lastnik pritožiti, vendar ni ničesar dosegel. Povedati ni znal, kdo je bil, ker so si bili vojaki zelo podobni. Kapetan jim je samo to rekel, da lahko kradejo, da jih le lastniki ne dobijo. Ko so že spali, je velikokrat prišel ukaz, da morajo zapustiti kasarne, ker bodo bomandirali. Ko so tako tekli, so lahko mimogrede nabrali še malo grozdja. Končno pa so vse to delali samo zaradi tega, ker so bili lačni. Kdor pa je bil preveč len, da bi ponoči vstajal in tekal, se je skrival kar pod posteljo. Taki so bili precej pogumni in se niso bali, da bi se jim zidovje podrla na glavo.

Vojaki so se skrivali vsepovsod. Celo prazna štirna jim je prišla prav. Ata se spominja, kako si je nekega dne skopal luknjo, da so bo vanjo skrili, ko bo potrebno. Vendar z njegovo idejo ni bilo nič, saj je bila, ko je prišel čas, da bi se skrili vanjo, že polna. Dva vojaka sta bila prav zadovoljna, ker sta našla tako dobro skrivališče!

Ata ima Italijane za zelo dobre ljudi. Ko je šel kak vojak mimo zidanice in ga je gospodar zagledal, ga je poklical noter in mu dal kozarec dobrega vina. Kako je bilo to vino dobro. Tako sladkega pa tudi močnega ata ni pil ne prej ne potem.

Ko je Italija zgubila, so se vsi ta glavni kar čudežno izgubili. Vojaki so bili prepuščeni sami sebi. Odšli so od hiše do hiše in prosili za civilno obleko. Italijani so jim radi pomagali, saj so videli, da se brez civilne obleke ne morejo vrniti domov. Ata je dobil zelo lepo obleko in je še danes hvaležen tistim prijaznim ljudem, ki so mu pomagali. Vojaki pa so jim v zameno pustili svoje vojaške uniforme. Kogar so našli še v uniformi, so ga ujeli.

Nazaj domov so se prav tako vračali z vlakom. Hitro so zvedeli, da so v vagonu poleg njih fige. Fantje ne bi bili fantje, če ne bi šli pogledati. Prav kmalu so jih imeli polne žepe. Hitro se je zvedelo, da nekaj fig manjka. Fantje so zvedeli, da bodo šli pregledati vse vagona, zato so se hitro znašli. V vagonu so odtrgali desko in v novo nastalo skrivališče skrili fige. Potem so luknjo nazaj zakrili. Ko so prišli pregledovati, niso ničesar našli. Prebrisanci pa so se takoj za tem lahko posladkali.

In ob letu se je ata vrnil domov živ in zdrav, vendar bogatejši za marsikatero izkušnjo. In vesela sem, da jih rad deli s svojimi vnuki.

SOCIALNI POLOŽAJ POLJANSKIH PODLOŽNIKOV

Tomaž Mivšek

Povprečna velikost kmetij – hub se je med 13. – 18. stoletja gibala med 10 in 17 orali (1 oral = 57,55 ara), kar velja predvsem za starejše hube. Hube, ki so bile kolonizirane v začetku 14. stoletja, beležijo v letu 1291 in 1318 nad 20 ralov (Log 22, Srnaki 28, Govejk 29 oralov). Prvi kolonisti so zasedli boljšo zemljo, zato so potrebovali manjšo površino kmetij za preživetje. Kasnejši naseljenci so naselili višja in strmejša ozemlja, posledično so zato tudi kmetije večjega obsega. Poseben status je imela Koroška županija, kjer so imeli podložniki pravico do delitve hub na dva, tri ali celo štiri dele. Hkrati je koroški kolonist lahko zemljo prodal, komur je hotel, le da je kupec moral biti zmožen obdelovanja zemlje in odplačevanja služnosti gosposki. Ob prodaji je moral dati prodajalec oskrbniku 12 denarjev, kupec pa škofu 10% kupnine. Posledica teh pravic je bilo drobljenje hub, na drugi strani pa tudi kopičenje kmetij pod enim lastnikom. Podobne zemljiške razmere so bile tudi v hlevnovrški županiji. Kmetije so bile različnih velikosti, le da so bile tu velikosti med 13 in 82 orali.

Socialni položaj poljanskih kolonistov se najbolje odraža skozi obveznosti do zemljiškega gospoda. Leta 1291 se ločijo županije po dajatvah na dve skupini:

1. **skupina** (brodska, žirovska, del poljanske, hotaveljske in javorske županije) kjer so kolonisti plačevali ovco.
2. **skupina** (koroška, del poljanske, hotaveljske in javorske županije) pa je plačevala 1 šiling.

Podložniki iz **prve skupine** so morali škofu dodati ovco z jagnjetom na dan sv. Jurija, na praznik sv. Jakoba enega prašička. Na praznik sv. Mihaela so odštevali dajatev kot nadomestilo za tlačansko delo trenja lanu. Dajatev je omenjena v vseh županijah v denarju. V javorski županiji pa je izrecno poudarjeno, da je ta dajatev namenjena oskrbniku in je znašala v naturi dve meri ovsa, tri stare denarje, tri snope lanu in dve pogači s prigrizkom. O sv. Mihaelu so dajali tudi določeno mero žita, ne glede na to, ali je škof obiskal Škofjo Loko za sv. Jurija ali ne. Vsako tretje leto so podložniki odštevali na sv. Jurija poklon – po dva kmeta sta

moral dati eno ovco. Za božič je moral vsak podložnik oddati enega prašiča. Ob prihodu škofa v loško gospostvo morajo vsi podložniki prispevati meso za kuhinjo (velja za obe skupini razen za koroško županijo). Vse županije so plačevale tudi dajatev **steura**, ki je znašala 20 denarjev. Med sv. Martinom in božičem se je plačeval tudi prispevek za pašo svinj (tri mere ovsa, šest hlebov s prigrizkom). Za vse županije je veljalo tudi, da so ob podložnikovi smrti dali najboljšega vola in prašička – dajatev, ki je značilna za nesvobodnike. Če je vdova ostala na kmetiji, se je nepremičnina razdelila na tri dele, ne glede na število dedičev. En del je dobil škof, drugi del vdova in tretji del so porabili za molitev v zveličanje pokojnikove duše. Ko je prišel upravitelj v županijo sodit spore (ob sv. Juriju, sv. Mihaelu in ob svečnici), je za svoje storitve pobiral: od župana sodček vina in prehrano v času bivanja, kmetje so dajali po eno mero ovsa za živino in en hleb kruha.

Ob sv. Mihaelu in svečnici so kmetje dali še nekaj piščancev in jajc. Posebna dajatev je bila odštevanje svinjskih stegen, ki so jo morali plačevati tisti podložniki, ki so pasli svinje v škofovih gozdovih. Dajatev je bila po eno stegno od vsake zaklane živali. Stegna pa sta si razdelila oskrbnik in škof.

Podložniki iz **druge skupine** plačajo na dan sv. Jurija 30 denarjev. Na dan sv. Jakoba prašička ali denarno nadomestilo. Koroška županija teh dajatev ni plačevala. Žito so oddajali le ob tistih letih, ko je škof na god sv. Jurija obiskal Škofjo Loko. Poklona na sv. Jurija podložniki niso dajali. Za božič ni bilo potrebno oddati prašiča. Dajatev za pašo svinj ni bilo. V koroški županiji je podložnik svobodno prodajal posestvo. Poleg rednih dajatev so ob upraviteljevem prihodu dodali še kozlička. Koroška županija je beležila le en oskrbnikov prihod na leto, ker je spore reševal kar župan sam. Dajatev je bila enaka kot drugod, oskrbniku je ob veliki noči pripadalo 30 jajc, jeseni pa dve stegni in županu po eno rebrce.

Posebno dajatev je oddal tisti podložnik, ki je imel mlin in sicer šest hlebov s prigrizkom ali tri denarje. Poseben položaj so uživale sirarne, ki so bile oproščene nekaterih dajatev. Letno so morale oddati dvesto sirov, en sir je moral biti vreden najmanj 3 obole (obol – denarni prispevek manjše vrednosti). Sirarne in čebelarji so oddajali nadomestilo za tlačansko delo trenja lanu in davek steura. Ob škofovem prihodu so bile sirarne dolžne dajati tudi meso in voziti vino iz Dolenjske.

Vir: Franc planina: 1988. Kolonizacija poljanske doline. Žirovski občasnik

Janez Gantar

LETOŠNJE POLETJE

Letošnje poletje je eno
samo zavetje.
Je mrzlo grdo in pustó,
da se tresem kot šiba za vodo.
Slana sredi junija je pomorila
vse kar je dobila.
Naj bo konec te mrzloté,
da si bomo ogreli te živote.
Sedaj pa konec teh besedi,
da bomo lažje spat odšli.

Janez Gantar

ATU V SLOVO

To pesem pišem ata vam v slovo,
ker rad sem vas imel zelo.

Čeprav smo z vami zelo trpeli vedite,
da smo vas radi imeli.

Če prišlo je kdaj do nepravih bolezní in skrbi,
brž smo po recnije šli.

Veliko ljudi se je zbralo,
da se stati ni dalo.

Imel ste lep pogreb,
da takega nima celi svet.

Predsednik Darko je imel lep govor,
da je bilo vsem v zagovor.

Cela vas z nami
žaluje in sočustvuje.

Maše se plačujejo,
kar vsi po vrst mašujejo.

Vi se v nebesih radujete, imate lepo,
kar tudi mi pričakujemo to.

Za ata je konec te dolge poti,
ker je šel po večno plačilo za vse dni.

Naj bo konec pesmi te
ata v miru počiva
naj za večne dolge čase.

Olga Vehar

ČEZ ZELENE TRATE

Čez zelene trate
med hribe grem v svet,
med hribe gremo v svate.
Tam gozd šumi, potoček žubori
in pastirček veselo vriska,
na piščalko glasno piska.

Hrib in dol na okol,
s cvetjem pisanim odet.
Tukaj si brez skrbi,
tukaj naš prelepi je svet.

Ven pod čisto nebo.
Tam se duh, telo krepi.
Ven, le ven v naravo krasno.
Tam obraz se nam zvedri.

Tam, kjer pisana so polja,
kjer doma je dobra volja,
kjer v nebo kipe planine,
vedre so neba sinjine.

Tam, kjer se studenček vije,
sonce pomladansko sije,
tam, kjer ptičice žgolijo,
srca vsem se veselijo,
tam je naš in vaš dom!

MLAJŠI BRATCI IN SESTRICE V OČEH OTROK

JANŽE

Anamarija Gantar

Oseba, ki jo bom opisala, je moj nečak Janže.

Janže ima kratke lase in je majhen. Zelo rad nagaja, se vozi s kolesom in z motorjem. Ima modre oči kot mami. Zelo rad je brez obleke. Star je tri leta in se že vozi brez koleščkov na kolesu. Rad se tudi potepa pri sosedovih, ker ima tam prijatelja Marcela. Skupaj se rada zabavata, se igrata v peskovniku in se vozita s kolesom.

Pa še nekaj. Ima tudi zanimivost, to pa je, da cuza dudo in drži listek od odejice, ki jo je imel že njegov oče. Velikokrat pa tudi pade s kolesom. Čez tri dni bo dobil minimotor. To je mini motor, s katerim se lahko vozimo vsi, tudi odrasli. Zelo se že veseli.

Tak je pač moj nečak Janže. Imam ga zelo rada.

ROBI IN MITJA

Damjan Kogovšek

Opisal bom brata Mitja in Robija, ki sta dvojčka.

Mitja ima kratke lase. Je majhen in navihan. Robi ima očala. Je večji od Mitja. Oba imata modre oči. Sta sitna. Imata 5 let.

Obnašata se neprimerno, kajti kadar pride kakšen človek na obisk, ga sprašujeta, kako mu je ime. Rada jesta češpove »knedlne«, pomfri in tako dalje. Vozita se s kolesom, dirkata in gledata risanke.

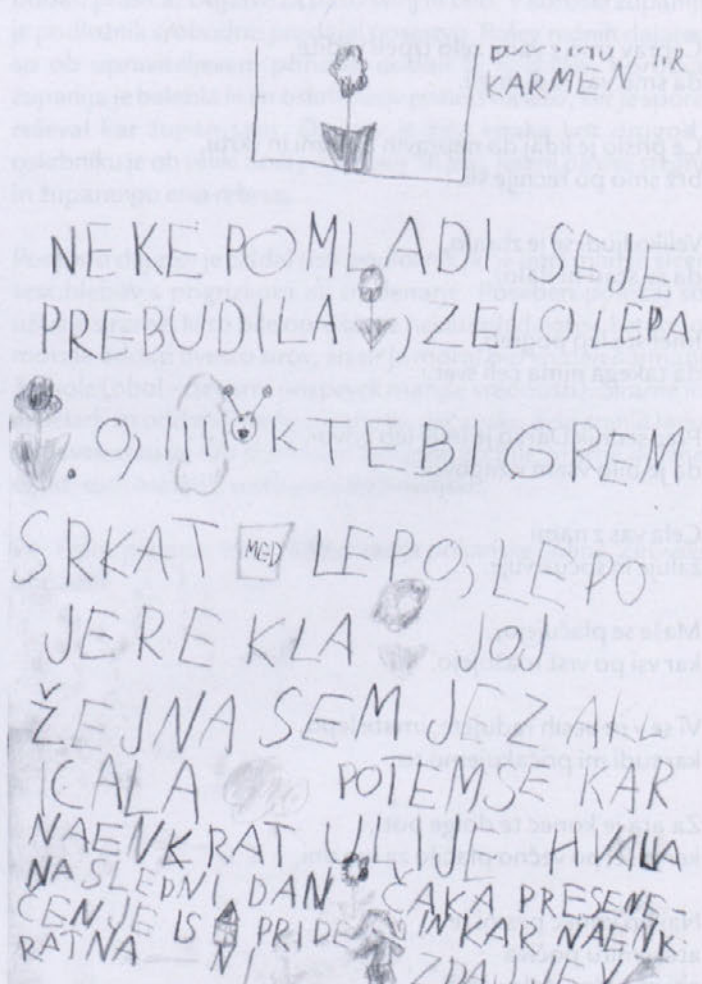
Čeprav sta navihana, ju imam rad.

MATEVŽ

Gasper Rejc

Oseba, ki jo bom opisal, je moj brat Matevž.

Matevž je črnolas, star je 9 mesecev in ima zelene oči. Ima dva zobka. In starejšo sestro Marušo, ki mu nagaja. Rad se igra v gajtrčku in sam sedi. Rad ima mamico.

MAŠA

Blaž Menegatti

Oseba, ki jo bom opisal, je moja mlajša sestra Maša.

Ima dolge lase in je stara pet let. Maša ima modre oči. Je nagajiva in majhna. Je zelo zgovorna. Ko postanejo pevci pošteno lačni... Foto: www.mackolje.org in duhovita. Rada se vozi s kolesom, vozi se z merdžotom in je zelo nevljudna. Zelo rada nosi špangice, ima čopke ali kite. Rada je zelje. Kar naprej teži, da bi rada imela kiklico, pa tudi, če je zelo mrzlo.

Čeprav je tako nagajiva, jo imam še vedno rad.

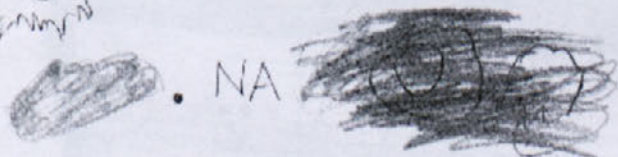
NAPIŠALA
NATAŠA P.

NAPIŠALA
ZALA Z.

JE POSIJALO IZZA

. NA

JE CVETELO LEPO

NA JE BIL LEP RDEČ

, KI MU JE BILO IME

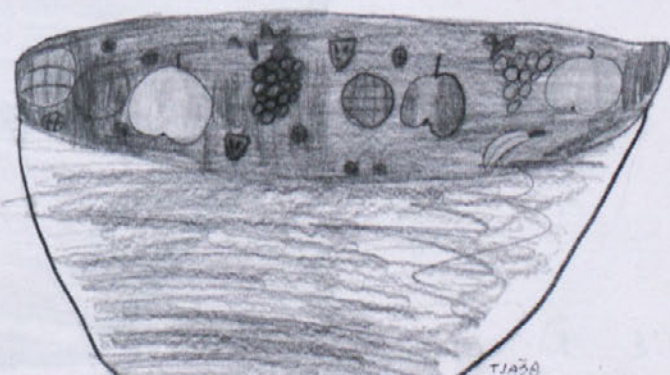
RDEČICA METULJČICA.

0. KI JE ISKAL
PRIJATELJA

NEKOČ JE ŽIVEL, KI NI
IMEL PRIJATELJA. CELO AL SOGA
IMELA. ZATO JE SKLENIL, DA GRE
PO SVETU. NAJPREJ JE SREČAL,
KI SE JE IGRAL S GA
JE VPRAŠAL: ALI BI BIL MOJ PRI-
JATELJ? NE JE DEJAL.
JE ŠEL NAPREJ. SREČAL JE

. BI BIL TI MOJ PRIJATELJ
NEVEM. JE HODIL IN VIDEL

. ALI BI PROSIM TI BIL
MOJ PRIJATELJ. DA JE DEJAL.
IN BILA STA DOBRO SREČNA.

ROK

Opis osebn

Rok je moj bratranec.

Ima modre oči.

Star je dve (let) leti.

Hodi v vrtic.

Je zelo živahen.

Rad čuka sestric.

Rad ponaša voziček.

Ima skaviljane (lase) lase.

Boji se kokaš.

Tadej

Kogovák

5.6.2006

ROBI IN MITJA

Dunja Kogovák

AŽAM

Štefanija Kogovák

Opis osebnosti (opis osebnosti)

Opis osebnosti (opis osebnosti)

Opis osebnosti (opis osebnosti)

MATEVŽ

Galper Raj

Opis osebnosti (opis osebnosti)

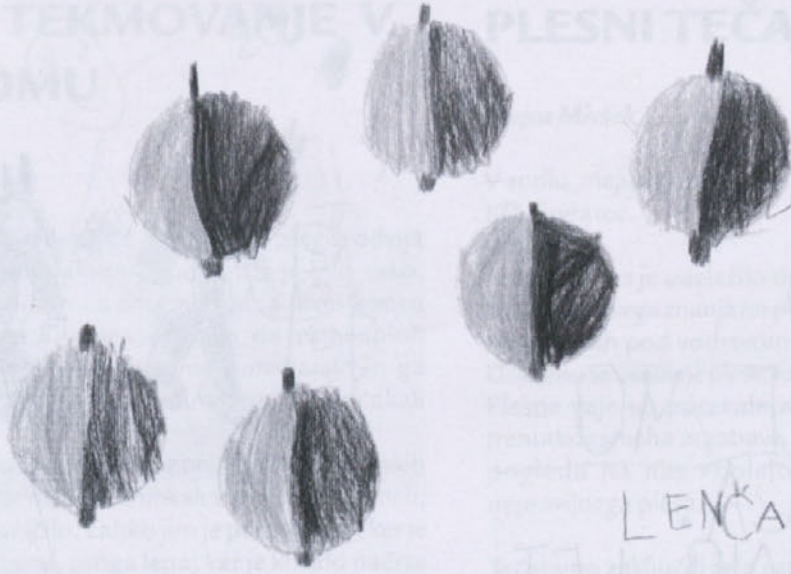
Opis osebnosti (opis osebnosti)

ZALA

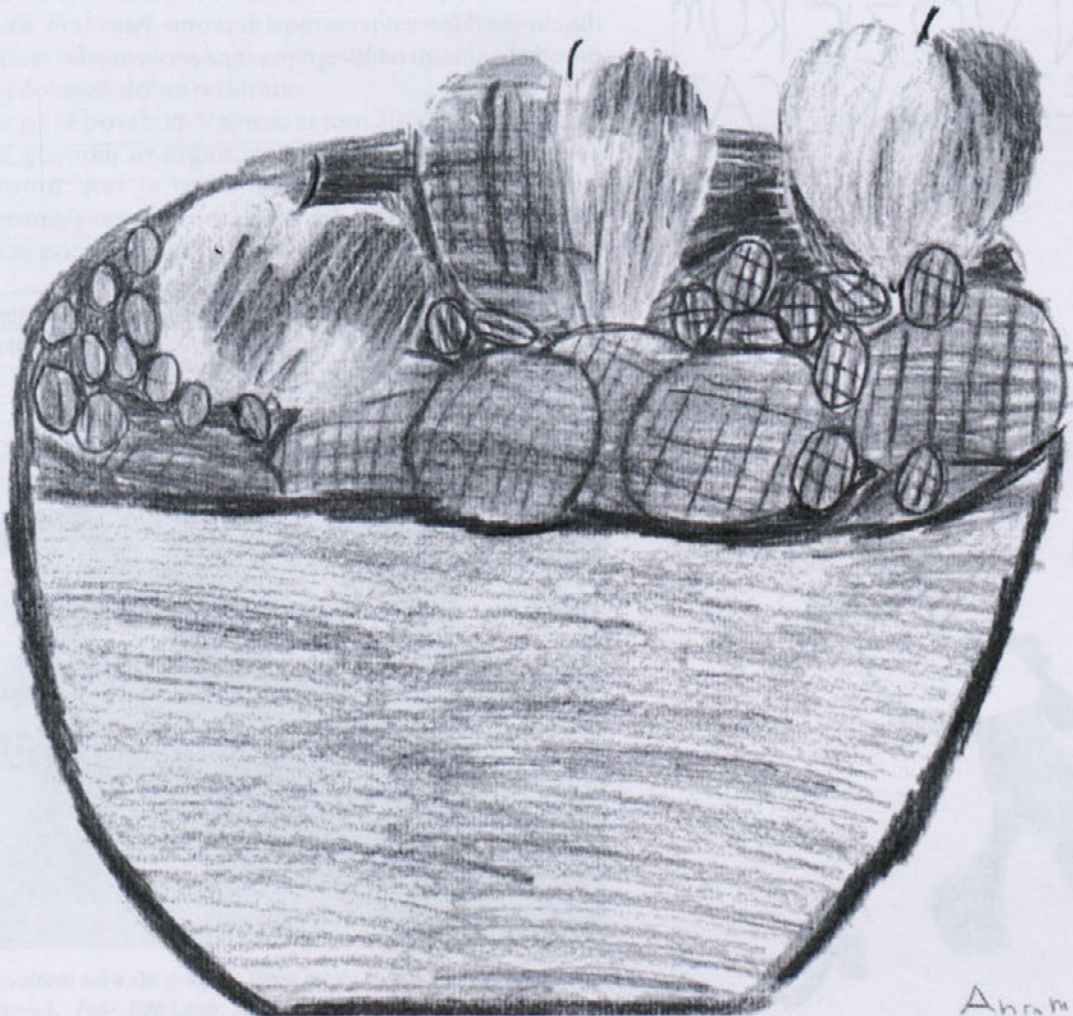

22 april
06

GASILSKO TEKMOVANJE V PLESNI TEČAJ
VELESIALOMU

LENKA

Annamaria.G 3.v.

KLARA

KLARA JE MOJA
SESTRICA.
STARA JE ENO LET
O IN POL. RADA IMA
TUTKUŽKA LAKIČA
RADA JE IGRA PUNČKO
IN VOZIČKOM
ZNA ME ŽE POKLICATI

ZALA ZEBEC, 1.R.

KARLA

Opis osebe

Karla je moja sestrična.

Ima modre oči.

Stara je eno leto in pol.

Je zelo živahna. Rada se smeji.

Rada črta. Rada ima Jakobca.

Igra se s prunčkami. Imam jo rada.

Karin Menegatti

KARMEN

GASILSKO TEKMOVANJE V VELESLALOMU

Mateja Lazar

Kot je že v navadi, se vsako leto, če je le dovolj snega, odvija gasilsko tekmovanje v veleslalomu. Tudi letos je bilo tako. Čeprav je bila zima radodarna s snegom, ga je proti koncu zime začelo primanjkovati. Tako je vse kazalo, da tekme sploh ne bo. Po nekaj odpovedih, ko je vreme ponagajalo in ga zagodlo prirediteljem tekmovanja v Ledinah, smo le dočakali lepo sončno soboto.

Prijavilo se je veliko število tekmovalcev iz prostovoljnih gasilskih društev občine Idrija. Kar nekaj tekmovalcev, ki so se prijavi, pa svoje udeležbe ni uresničilo. Lahko jim je pošteno žal, ker je bila tekma lepo pripravljena, proga lepa; kar je križalo načrte prirediteljem, je bila samo ura, ki jo je nekaterim tekmovalcem tako pošteno zagodla, da so morali na start dvakrat ali celo trikrat.

Tudi zavraški tekmovalci so vredni vseh pohval, saj smo z njihovo uvrstitvijo lahko zadovoljni vsi. Prejeli smo kar nekaj medalj in dobrih uvrstitev, kot PGD Zavratac skupno pa osvojili tretje mesto od šestih udeleženk PGD. Še posebej gre pohvala najstarejšemu članu Bogataj Riku, ki se je z veseljem odzval povabilu na tekmovanje in PGD Zavratac prispeval kar lepo število točk. Prav veseli smo tudi lepih uvrstitev naših najmlajših tekmovalk in tekmovalcev, kajti v njih je veliko upanja, da bomo še naprej dosegali dobre rezultate.

Za konec pa še povabilo. V zimski sezoni 2006/2007 bo PGD Zavratac gostitelj in organizator gasilskega tekmovanja v veleslalomu. Ker je to velika čast, obenem pa velika odgovornost, s tem pa tudi veliko dela, že sedaj prosimo vse vaščane za pomoč ob pripravi tega dogodka.

Pa naj velja pregovor »V SLOGI JE MOČ« tudi kot gasilski NA POMOČ!

Na zmagovalnem odru sta drugo in tretje mesto zasedli hana rijavec in Tjaša Kogovšek. Foto: Jože Lazar, Z. 25

PLESNI TEČAJ

Mojca Mivšek

V aprilu, maju in juniju je potekal plesni tečaj, ki ga je organiziralo KD Zavratac.

Tečaja se nas je udeležilo deset deklet in enajst fantov, ki smo bili željni novega znanja na plesnem področju. Plesne so potekale ob sobotah pod vodstvom gospoda Benota Pahorja iz Idrije. Učili smo se osnovne plesne: fokstrot, bugi, valček, polko, čačača ... Plesne vaje so potekale zelo resno, seveda pa ni šlo brez trenutkov smeha in zabave. Posebno takrat, ko je g. Benota ob pogledu na nas »bolelo srce« in ob njegovih prikazih nepravilnega plesa.

Tečaj smo zaključili zelo uspešno in moramo priznati, da smo se naučili veliko novega in da smo vsi zadovoljni z rezultatom. Svoje znanje pa bomo obnavljali ob vsaki priložnosti, če ne drugače, na prihajajočih veselicah.

»NARAVNI« MOST PRI BEZJAKU

Mateja Lazar

Za vse tiste, ki se radi podamo peš v naravo, je najbrž zelo zanimiva tura na 824 m visok KOVK. Ker pa pot poteka tako, da je potrebno prečkati majhen potok, čez pa je ob večjem dežju za nekatere kar težko priti, sta si Jože Lazar Z.16 in Jože Lazar Z. 25 domislila nekakšen most. Ker je bila čez potok že podrti smreka, ki pa je od dežju mokra in zelo spolzka, sta se domislila zelo dobre rešitve. Postavila bosta ograjo.

Tako sta se lepo nedeljsko popoldne namesto k počitku odpravila v grapo. Skovala sta načrt in s seboj vzela vse potrebno orodje in ostale pripomočke (motorko, sekiro, žeblice, kladivo, štango, zajlo...). Da pa ne bosta ob delu žejna, sta dodala še pijačo in nekaj za moč, da ne bo potem pot nazaj pretežka. S težkim tovorom na rami sta prispela v Bezjakovo grapo in se kar takoj lotila dela. Žagala sta veje, zabijala žeblice, napenjala zajlo, če je bilo potrebno, tudi stala v vodi in po debelih treh urah trdega dela zadovoljno ogledovala svoje dobro opravljeno delo.

Kako boste z njunim delom zadovoljni tisti, ki se boste preko tega mostu podali na Kovk, pa jima lahko poveste ob naslednjem snidenju.

Pa lep pohodniški pozdrav.

Najprej je potrebno "naravni" most dobro premeriti. Foto: Jože Lazar, Z. 25

Zasluzeno okrepčilo po dobro opravljenem delu. Foto: Jože Lazar, Z. 25

Olga Vehar

ZDRAVNIŠKI NASVET

Drejčev Martin je vedno zamižal, ko je pil vino. Nekega dne ga vpraša sosed Miha: »Martin, povej mi, zakaj vedno zamižiš, kadar piješ vino?« »Veš, držim se zdravniških nasvetov!« je odgovoril Martin. »In kaj ti je svetoval zdravnik?« ga vpraša sosed Miha. »Rekel mi je, da vina sploh pogledat ne smem!« odgovori Martin.

CESTE

»Kaj pri nas tujci najraje obiskujejo?« vpraša Peter.
 »Cerkve!« odgovori Anže.
 »Zakaj ravno cerkve?« se zanima Peter.
 »Zato, da se Bogu zahvalijo, da so pri takih cestah sploh ostali živi,« pojasni Anže.

MOTOR JE UGASNIL

Štiriletna Mojca se je veselo igrala s svojo punčko, ko je očka spal na kavču in glasno smrčal. Nato se je obrnil na drugo stran in prenehal smrčati. Mojca je začudeno obstala in rekla mami. »Mamica, poglej, kaj se je zgodilo očku, motor je ugasnil!«

DOBRA MATEMATIKA

V Bučkovem razredu so dobili novega učenca. Učiteljica matematike preverja njegovo znanje. »Luka, povej mi, koliko je $12+24$?«
 Buček hitro odgovori: »45.«
 Učiteljica se nasmehne in pravi: »Pa poskusimo kaj lažjega. $11+24$?«
 Luka spet hitro odgovori: »36.«
 Učiteljica ne preneha in zopet vpraša: »Kaj pa $4+5$?«
 »13!« veselo odgovori Luka.
 Učiteljica napravi jezen obraz in vpraša Luka: »Ali si se sam učil seštevanja?«
 »Ne,« odvrne Luka, »ata me je naučil.«
 Pa spet učiteljica vpraša: »Kaj pa dela tvoj ata v življenju?«
 »Natakar je,« odgovori Luka.

OBČINA IDRİJA

JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE IZPOSTAVA IDRİJA

**Avtobusni prevozi s turističnim avtobusom
do 35 oseb in
servis kmetijskih strojev
(motorne žage, kosilnice in traktorje).**

OBLAK FRANCI s.p.

Hlevni vrh 11 e, 1373 ROVTE

Telefon in faks: 01 750 12 20, GSM: 041 64 27 28

ZALOŽBA BOGATAJ

ABC MERKUR d.o.o. Idrija
telefon: 05 377 37 47, 05 372 22 80

Lepo praznovanje Urhove nedelje!

Fotografija: Robert Rijavec

